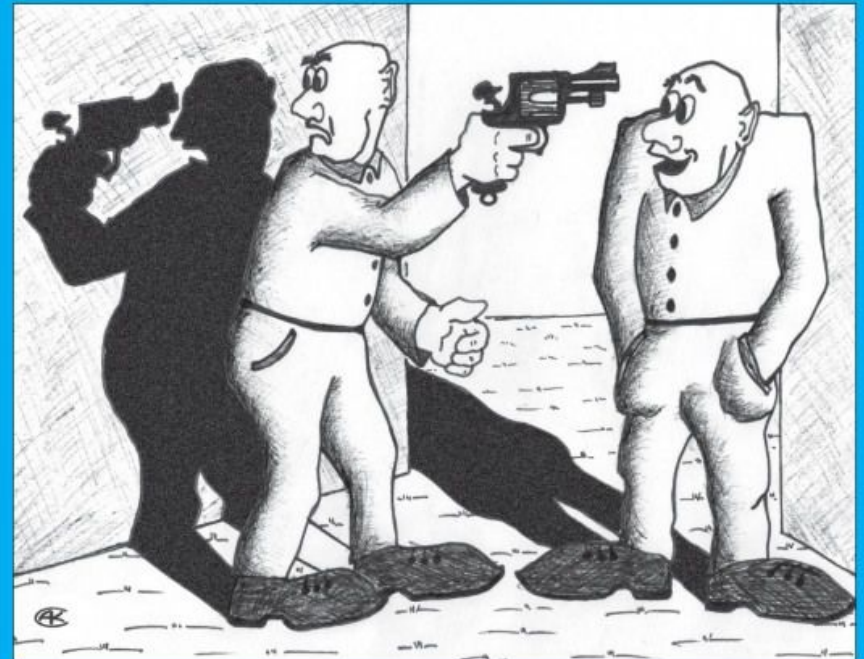

Павло СТОРОЖЕНКО

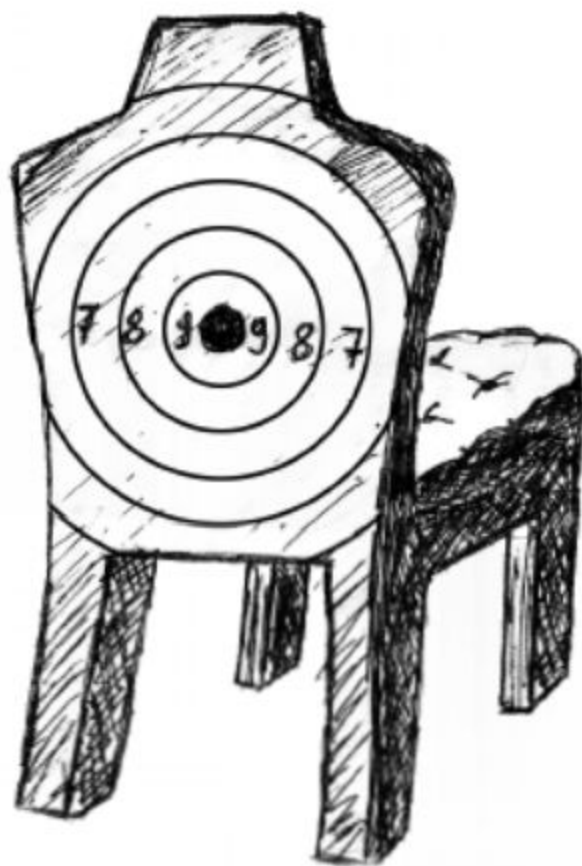
СПОСІБ ДЛЯ БАРАНІВ

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка» №3-2018

Павло СТОРОЖЕНКО

СПОСІБ ДЛЯ БАРАНІВ

Сатира, гумор, епіграми

Київ 2018

ЗМІСТ

Нескорений полтавець	3
ЕВОЛЮЦІЯ СТАВЛЕННЯ, або Чергове перевертання айсберга	5
Епіграми	11
СПОРТСМЕНИ І ДЖЕНТЛЬМЕНИ НА ТЛІ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ	17
Епіграми	19
СПОСІБ ДЛЯ БАРАНІВ	23
Епіграми	26
ДЕНЬ ТАКИЙ	30
Епіграми	34
ПОЛІГОН — АПТЕКА НИЗЬКИХ ЦІН	38
Епіграми	40
ЯКИЙ НАЧАЛЬНИК НАМ ПОТРІБНИЙ, або Останній засіб демократії	42
Епіграми	49
«КИРПИЧ», або Принагідні розважання під одним знаком	51
Епіграми	53
КОТИ В МОЄМУ ЖИТТІ.	55
Епіграми	59

НЕСКОРЕНИЙ ПОЛТАВЕЦЬ

Як нас — українців — сприймають наші численні й різноманітні, скажу м'яко, недоброзичливці? А ось як: «Що про тих хохлів казати, якщо вони самі себе характеризують коротко і просто: «Моя хата скраю». Себто їх ніщо не обходить, їм головне, аби сяк-так жилося у тій хаті скраю».

Недоброзичливцям геть невтямки, що цитована давня мудрість такими ж недоброзичливцями наполовину обрубана саме задля того, щоб спотворити справжній характер нашого народу. Повністю ж те прислів'я звучить так: «Моя хата скраю — першим ворога стрічаю».

Як? Є різниця? Отож бо. І постає за тією мудрістю багатостраждальний, але волелюбний народ, котрому в усі віки доводилося ставати на прю, захищаючи себе і свій край від тих же недоброзичливців, які нахабно простягали з усіх усюд до України загребущі лаписька.

Доводиться й тепер. І живеться через це моїм землякам доволі тяжко. І вже нові їх покоління вчаться не підкорятися обставинам, породжуваним різного роду недоброзичливцями, а простіше — ворогами.

Павло Стороженко — із старшої когорти нескорених. До того ж він — корінний полтавець, та ще й народжений неподалік від славнозвісної Диканьки (всі ж пам'ятають «Вечори на хуторі поблизу Диканьки»). Ну, а скільки великих постатей подарувала світові полтавська земля, й перелічити важко.

Маючи технічну й гуманітарну освіту, Павло Стороженко плідно потрудився в обох галузях, прикрасив їх вродженим талантом поліглота і, зрештою, сформував себе як професійного сатирика, гумориста (водночас прозаїка і поета), а також перекладача і літературного критика.

Відомо, що до гумористів і критиків «верхи» у нас ставляться більш-менш поблажливо. А от справжніх сатириків коло себе терпіти не можуть. І прагнуть їх по можливості підкорити. А як не вийде — ліквідувати, хоча б морально.

З Павлом Стороженком зробити і те, і те ніколи й нікому не вдасться. Щоб переконатися в цьому, я й рекомендую читачам його нову книжку «Спосіб для баранів», яка першою виходить цього року в Бібліотеці відродженого славнозвісного журналу «Перець».

Володимир ЧЕПІГА,

*член Національної Спілки письменників
України, лауреат літературної премії
імені Юрія Яновського.*

ЕВОЛЮЦІЯ СТАВЛЕННЯ, або Чергове перевертання айсберга

Не пригадаю, яким саме українським телеканалом транслювалася ця передача. Я вирізнув її з великого обсягу інформації, яка щодня й щоночі навалюється на наші мізки, мабуть, через те, що її смислове наповнення ламало моє (і не тільки) стереотипне уявлення, що поляки недолюблюють росіян, ставляться до них з упередженням. Бо чіпко пам'ятають історичні образи й нещастя, пов'язані з історією співіснування польського народу і російської держави. Всі свої приниження, винищення, висилки...

Українці, порівняно з поляками, видаються не такими «обидчивими», сумирнішими. Хоча... їм теж є що пригадати.

Але — немає чим.

Ця спокійність, а то й схильність до «братання» (за будь-яких обставин!) має не стільки вроджене походження (такі вдалися...), а пізніше, набуте за останні два-три століття.

Для того, щоб знати свою історію, треба мати її носіїв, зберігачів — вищу верству, інтелігенцію, аристократію.

В українському народі вища верства регулярно зачищалася, винищувалася російською державністю, якої б

історичної форми вона не прибирала: самодержавство, совєти, авторитарно-олігархічний устрій.

Але українці — досить численний народ, і в періоди відносного пом'якшення, ослаблення тоталітарної влади на ньому знову «наростав» інтелігентський прошарок. Перед яким зразу поставало першочергове завдання — історичного просвітництва власного народу.

У поляків з історичною пам'яттю склалося благополучніше. Польща не зазнала такого тотального тиску. Навіть у розчленованому вигляді під Росією була лише третина польських земель. А в межах Австро-Угорщини й Германської імперії національне життя було вільніше, ліберальніше.

Соціалістична Польща, за всіх відомих вад комуністичного режиму, була все ж національною державою і такого суцільного «стирання» національної пам'яті, як Україна, не зазнала.

Я, може, трохи здалека підходжу, але це для того, щоб обґрунтувати дрібничку — моє здивування.

Так от, Кшиштоф Зануссі, відомий польський режисер, сценарист, письменник і підприємець (пам'ятаєте електровари ТМ «Zanussi») в інтерв'ю на українській телевізії м'яко, толерантно роз'яснював своє ставлення до Росії. Мовляв, попри всю контраверсійність наших стосунків, треба пам'ятати, що Росія на Далекому Сході виступає форпостом християнського світу, західної цивілізації. Перед лицем азійського масиву, чужого європейцям і релігійно, й культурно. Безумовно, у Росії є свої особливості, але поза тим вона є продовженням європейської традиції...

Щось подібне. Дослівно не пам'ятаю. Втім, головне — суть.

Хоча я здивувався цьому компліменту, але, чесно кажучи, не дуже. Бо це, бодай культурологічно, скидалося на правду.

Росію тоді, здається, на початку другої каденції Президента Владіміра Путіна, ще не навідала манія імперської

величі, і вона поводитися досить спокійно, навіть заграва-
ла з НАТО, заводячи розмови про своє можливе членство у
цьому оборонному альянсі.

Одне слово, на цьому обширі (одна шоста +) земної ку-
лі все було тихо й прогнозовано. Світ побоювався лише
зростаючої економічної потуги Китаю й ісламського екс-
тремізму.

Приблизно на той час припадає і вихід у світ книги
німецького журналіста Петера Шолля-Лятура «Росія у ле-
щатах. Путінська імперія між НАТО, Китаєм і Ісламом»
("Russland im Zangengriff. Putins Imperium zwischen Nato,
China und Islam", Ulstein, 2007)

Власне, книга — це подорожні нотатки досвідченого,
можна сказати, незносимого журналіста. На час написан-
ня книги П. Шоллю-Лятуру було 80 років. Він проїхав увесь
пострадянський простір від Білорусі до Китаю (із заїздом у
Піднебесну). У його книзі мало політичних оцінок, а бага-
то розмов із людьми, побутових і звичаєвих спостережень.
І це збуджує в читачів особливу цікавість, бо, погодьтеся,
політологічні розважання нам таки добре набридли. І ні-
мецьким читачам, мабуть, теж. Книга Шолля-Лятура стала
в Німеччині бестселером.

У мене немає наміру рецензувати цю працю відомого
німецького колеги (на жаль, він помер 2014 року в 90-літ-
ньому віці). Хочу лише навести невеличкий уривок з глави
«Маньчжурія», де П. Шолль-Лятур з помітною симпатією
описує російських емігрантів. Своєю тональністю ця за-
мальовка нагадала мені інтерв'ю Кшиштофа Зануссі.

«Я зустрів їх 1989 року, останніх росіян Харбіна. Взага-
лі в місті, яке налічувало 3 млн. китайців, ще жили 24 єв-
ропейці. Цього недільного ранку група з 6 старих чоловіків
і жінок зібралася перед православною церквою і чекала
на початок служби Божої. Було досить незвично, що служ-
бу правив піп-китаєць з ріденькою білою бородою. Свя-
щеник у сірій сутані зі срібним андріївським хрестом на
грудях виглядав досить колоритно. Росіяни були загубле-

ним загоном. Вони достатньо вивчили китайську розмовну, але китайське письмо не здолали. Їхні добрі слов'янські обличчя, з голубими очима і густим білим волоссям, наводили на думку про справді загублених у безвісті людей. Всі старики вже проминули 80 і страждали на різні недуги. Вони одержували сяку-таку державну пенсію і мали скромний прихисток у будинку престарілих. ...З останньої православної твердині щонеділі лунав подзвін, та з року в рік перед іконостасом ставало все менше вірних».

І поляк Кшиштоф Зануссі і німець Петер Шолль-Лятур вважають росіян родичами за расовою належністю, близькими й зрозумілими за культурними ознаками.

І тут... Росія почала «підніматься с колен».

Я не хочу докладно описувати реакцію навколишнього світу на черговий (в історичній ретроспективі) напад російського імперського величання. Бог з ним, якби воно відбувалося тільки в ідеологічно-пропагандистському аспекті і не супроводжувалося анексіями, вторгненнями, пограбуваннями і — найжахливіше — загибеллю десятків тисяч людей.

Тоді всі зрозуміли (а особливо — найближчі сусіди): на початку 90-х відбулося чергове перевертання айсберга. Те, що тоді здавалося остаточним кінцем російського тоталітаризму, виявилось сальто-мортале величезної крижаної маси. Вона лише продемонструвала раніше невидимі грані, але якість цього гігантського масиву залишилася такою ж. Об неї, як і раніше, стали розбиватися чужі свободи, незалежності, гідності, благополуччя...

З боку крижаного масиву це було не тільки нормально, а й історично виправдано, велично.

Природно, поляки знову почали пригадувати свої біди. Як Радянський Союз разом з фашистською Німеччиною роздерли їхню батьківщину на початку 2-ої світової... Як совєти розстріляли полонених польських офіцерів в Катині і десятиліттями брехливо звинувачували в цьому німців... Як Сталін насаджав людиноненависницький режим

у повоєнній Польщі...Навіть заходилися ревізувати висновки експертизи щодо причин смоленської авіакатастрофи, в якій майже в повному складі загинуло польське керівництво. Залишилося багато нез'ясованих питань, а російська сторона на співпрацю не йшла...

Одне слово, полякам було що згадати. Як я вже говорив, вони пам'ятливі. У них ніколи не вибивали в таких страхітливих масштабах інтелігенцію, як у нас.

Мабуть, через те вони з самого початку російського вторгнення на Донбасі солідаризувалися з українцями. В березні 2014 року Кшиштоф Зануссі разом з провідними діячами польської культури Барбарою Брильською, Єжі Гофманом, Анджеєм Вайдою, Євою Шиккульською пише звернення до українців, у якому, зокрема, говориться: «Боротьба за гідність, незалежність та мир є найбільшою чеснотою. Жоден з нас не може спокійно спостерігати за тим, що зараз відбувається в Україні. Для кожного з нас останні місяці були часом молитви — молитви за вільну та незалежну Україну. Ми...хочемо ще раз підкреслити — ми з вами».

Про якісь симпатії до російської сторони вже не говориться.

Німці на імперські судоми Росії відреагували стриманіше. Я навіть сказав би, м'якіше. Лагідна обережність їхніх дипломатичних демаршів напевно зумовлена потужним економічним інтересом в Росії. Звичайно, російський ведмідь — тварина неприємна, але в неї є «бабки». Німецькі фірми добре заробляють у нашого північного сусіда. А це напряду пов'язано з рівнем життя німецьких громадян. Всі політики, не тільки в нас, ходять під виборами. І в електоратів різних країн приблизно однакові рефлексії.

Еволюція в ставленні сусідів до РФ відбулася досить швидко — в межах одного покоління. Реакція Росії на нові обставини, спровоковані нею ж самою, — не оригінальна. Вона приблизно така ж, як у більшовицької Росії на початку 19-го століття: ми — єдині розпорядники прекрасної ідеї. Світ ворожий до нас тому, що заздрить нам. І т.п.

Особливу винахідливість виявляє Москва в об'явлюванні потенційних жертв. Не хочеться повторювати, як вона обзивала поляків, фінів, грузинів, українців і т. д.

Краще зачитую віршик, який зберігся в закапелку моєї пам'яті з часів раннього радянського застою. Його можна було виспівувати у ритмі року:

*Мы все за мир,
И мир за нас.
Кто против мира,
Тот недераст.*

Звісно, це пародія.

Звісно, автор (чи автори) цього чотиривірша розуміли всю ідіотію радянської пропаганди.

Все зрозумілішою стає й параноїдальність нинішньої московської.

Епіграми

НА ЗАЛИШКИ

Збороли режим Януковича.
Утік. І сім'я вслід за ним.
Все вигріб із золотосховища.
Залишився тільки режим.

НА ПРОЯВ СЕПАРАТИЗМУ В ПОЛТАВІ

Алкаш на кликуху «Сепар»
Розбив над під'їздом ліхтар.
Що ж робиться, блін, на Донбасі,
Де, кажуть, сепарів, як грязі?!

НА НАЙБЛИЖЧІ ПЕРСПЕКТИВИ

Красивості любимо. Гімни,
Віночки, пісні, вишиванки...
Й хоча ми всуціль позитивні,
Це все до херні чужим танкам.

Не знаю, що краще в нас вийде:
Вбиратися чи воювати?
Можливо, що й пояс шахіда
Примусить судьба приміряти.

НА ПОПУЛЯРНИЙ РЯДОК

«У природы нет плохой погоды...» —
Філософська пісенька така...
Втім, я чув, як вранці дощ холодний
Гурт бомжів невтомно матюкав.

НА СВІТОВИЙ РОЗПОДІЛ ФУНКЦІЙ

«Москва! Как много в этом звуке...»
Тотально усіх обісрала,
На всіх начепила ярлик

Й хоча постаралась немало,
Готова «клеїмить» будь-коли.

Нав'язлива і безпардонна,
Як після пургену пронос...
Та хоче, щоб всі закордони
Її «лобызали» взасос.

Утім, розпізнавши повадки,
Відкинувши хитрі слова,
Доходиш: вона — просто срака.
Роль в неї така світова.

НА ПРИЗНАЧЕННЯ ІНОЗЕМЦІВ НА ВИЩІ УРЯДОВІ ПОСАДИ

Здогадувався. А недавно
Дізнався з казенних джерел:
Нема в нас чиновників вправних,
І що не міністр — пустомел.

Немає у нас урядовців,
Стійких до «зелених» принад:
До виборів всі — чесні хлопці,
А після — все тирять підряд.

Й свідомий хохляцьких проблем цих
Запропонував наш глава
Звернутися до іноземців:
Бо наша нездатна братва!

Закінчились чесні в нас. Влади
Кому доручити кермо?
Й сумлінних тепер на розсаду
Ми з інших земель беремо.

НАРОДНА ОПТИМІСТИЧНА

Крим віджали москалі,
Кавказці — базари.
В банках, знаєте самі, —
Люди в окулярах.

Але є горОди в нас,
Де гнемося раком.
На будовах повсякчас
Мерзнем, як собаки.

Ми позиції оці
Не здамо ніколи!
Бо такими люблять всі
Інші нас довкола.

НА ПЕРЕНАСИЧЕННЯ ПОЛІТИКОЮ

Осяг її неvtішний сенс
І став цікавитися менше.
Політика у нас — гучний процес,
В якому кращий той, хто краще бреше.

НА КВАШЕНУ КАПУСТУ

Як Цинциннат я полюбив капусту,
Як він колись, я також хрен поклав...
Рішуче він — на свій сенат розпусний,
А я — на крадькуватий наш Мінздрав.

Попереджа: не треба зловживати...
Та вже в самім підході він не прав.
Важливо: чим горілку заїдати.
Про це чомусь не згадує Мінздрав.

Он москалі — п'ють не одне століття.
Й нічого: гучно, радісно живуть.
Вони в цій справі найкрутіші в світі...
Та, знову ж, не в горілці, власне, суть.

Вони капустою шмурдяк свій загризають
І квасять її тоннами в діжках...
Бо оздоровчу силу вона має
Й тримає ще народ цей на ногах.

І в кризи час, коли у всіх негусто
(Достало даже жирную Москву),
Шаткую радо я тугу капусту.
Я стверджуюся так! Я так живу!*

НА МУЗИЧНИХ ЛЮДЕЙ

О, скільки людей-маракасів**!
Нормальних, м'ять, менше стократ.
Що ЗМІ сипонуть у них наспіх,
Тим жваво вони й торохтять.

НА НЕВПИННУ БОРОТЬБУ

Давно самовіддано б'ється
І жертвує звично усім
Народ, знемагаючи в герці
Зі жлобством одвічним своїм.

НА ТАК ЗВАНОГО СЕПАРАТИСТА

Здається він грізним й завзятим...
Та є одне сутнісне «ню»:
Якщо автомат відібрати,
То вийде звичайний гівнюк.

НАЇВНО-ПОЛІТОЛОГІЧНЕ

Їй-бо, розібрався без пляшки,
Узрів крізь словес каламуть:
Країни, чим далі від Рашки,
Тим краще, спокійніш живуть.

---

* Хто не знає: алюзія на класика.

** Спершу — африканський народний музичний інструмент. Виготовлявся так: у висушену диню або гарбуз насипали горох. І ритмічно торохтіли.

А нам, блін, «покой тільки сниться»,
І ніби аж дихати важко...
Та пурхає думка, як птиця:
Колись же розвалиться Рашка!..

ЗООТЕХНІЧНЕ

Досліджував майже годину
Й підкрався до істини близько:
У бидла нема Батьківщини,
У бидла — лише пасовисько.

НА ЗАГАДКУ ПРИРОДИ

Покличте кішку будь-яку: «Киць-киць!»,
Й вона відреагує неодмінно.
І звідки у котів такі знання взялись,
Що це вони — «киць-киць»,
а не якась скотина?
Я по-котячому ні бе ні ме.
Довідатися в них про це непросто...
На спроби лиш світилося німе:
«Якого біса пристаєш, безхвостий?»

ДАВНІЙ ДІАЛОГ

Народ:
— По-людськи хочу жити! Як усі.
Мені життя таке уже набридло!
Мудрець:
— І заживеш. Але передусім
Ти маєш перестати бути бидлом.

НА НЕВІДОМОГО ЧУВАКА

Я стою на бугру,
Як тушканчик в степу, виглядаю...
Взяв на себе я труд:
Перейматися долею краю.

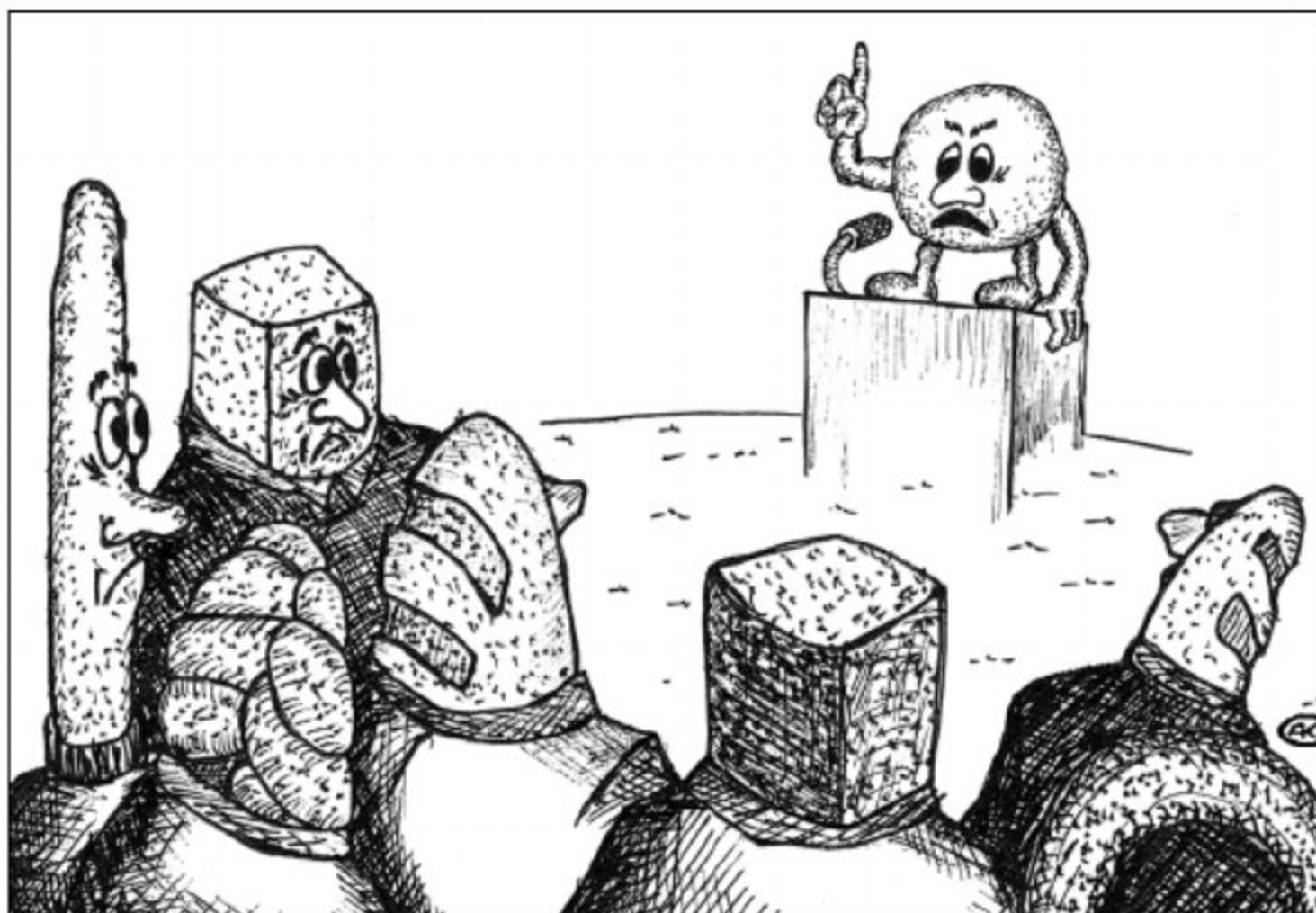

Я стою, як Ілля^{*}
(Втім, він верхи сидів на коняці),
І дивлюсь: звідкіля
Й хто пристане до нашої праці?

Я стою, аж заляк.
Скрізь болючі, запущені теми...
Де ж, нарешті, чувак,
Що розв'яже нам наші проблеми?

НА РІЗНОТИК

Про еліту хочу слово мовити.
З'ясувалось, як тут не крути:
Є бажання в неї все очолити,
І немає вміння — повести.

---

^{*} Муромець, блін!

СПОРТСМЕНИ І ДЖЕНТЛЬМЕНИ НА ТЛІ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Полтавська новина: група спортсменів, серед них і чемпіон України зі змішаних єдиноборств, нападпитку, напала на родину приватного підприємця, учинила в кав'ярні погром і відступила тільки по тому, як син власника, захищаючись, застосував вогнепальну зброю...

У сутичці одна людина вбита (нападник), двоє тяжко поранені: власник закладу і дитина, в яку поцілила рикошетом дробина.

Власне, подібна новина — не новина. Схожі сценарії розігруються по всій Україні.

Групи спортсменів, яких в певних подієвих контекстах називають частенько тітушками, можна без драматичного перебільшення називати бандами спортсменів.

Пригадую, як на початку буйних 90-х (минулого століття) точився публічний диспут на тему: «Чи може спортсмен узяти участь у протиправній діяльності, застосувати свою силу і підготовку «во зло» — проти пересічних громадян?» Романтично налаштовані публіцисти й тренери дружно запевнили: «Ні! Не може!» Бо заняття спортом пророщують у людині шляхетність, наполегливість, чесність і багато інших достоїнств, яких немає в далекій від спорту людині.

Можна не дуже старатися, щоб відшукати історичні витоки подібних тверджень. Заняття спортом, у його нинішніх формах, зародилися в джентльменському середовищі вікторіанської Великої Британії. А потім — і пішло, і пішло...

Але я не став би порівнювати українські бійцівські зали з клубами джентльменів.

Мені бракує романтизму.

На відміну від молодого героя веселенького радянського кінофільму «Зелений фургон» Володі Патрикєєва, який вигукував (приблизно): «Невже конокрад Красавчик — ко-

лишній футболіст? Це несумісно!» (Події відбувалися в 20-і роки минулого століття в пошарпаній громадянською війною Одесі).

Виявилося — цілком. Воротар (зłodійське прозвисько «Красавчик») досить вправно крав коней.

Я не впевнений, що вправи для розвитку біцепсів водночас сприяють нарощенню шляхетності, а трицепсів — гуманності. Чи прямий удар правою — розвитку щирості й делікатності. А жим штанги лежачи — взагалі піднесеності душі...

У яких співвідношеннях перебувають ці речі — для мене незбагненна загадка.

А що більш-менш ясно: в українських реаліях спортивні клуби стали постачальниками тітушок, власне, найманців.

Які за грошову винагороду допомагають багатим людям одстоювати їхні меркантильні інтереси. За допомогою біцепсів, трицепсів, прямих ударів. І не тільки руками, а й битами.

Одно слово, з джентльменством у нас якось не вийшло.

Хоча і в цього явища є свої історичні корінці. Послуги найманців широко використовували за середньовіччя. Наймані армії блукали сюди-туди Європою, сіючи розор і страждання.

В Речі Посполитій, до якої на той час входили й українські землі, практично кожний магнат (тодішній відповідник сучасного олігарха) утримував надвірне військо. За допомогою якого він залагоджував суперечки за землю, майно тощо.

Але, що характерно, найманство, як помітне соціальне явище, з'являлося тоді, коли слабшала державна влада. Часто воно було провісником занепаду держави.

Отакі ось корінці.

Епіграми

НА МАСОВЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Де поділися ті красномовці,
Що писали колись на парканах?
Чи забракло в нас грамотних хлопців.
Здатних мат унаочнити сп'яну?

Ні! «Оратирів» в нас не бракує.
Та не ваблять їх більше штахети.
Матюки вони жваво «малюють»
На безмежних полях Інтернету.

ПРО НОВІТНЮ ГІПОТЕЗУ ЩОДО КЛЕПТОМАНІЇ

В мене виник геніальний здогад,
І не можу ним не поділитись:
Верхні крадуть більше, ніж убогі,
Бо могли на службі заразитись.

Є напевне специфічний вірус.
Мешкає в службових кабінетах.
Проникає навіть через шкіру
Визнаних всіма авторитетів.

Вірус цей якраз і спричиняє
Хворобливу, жваву крадькуватість:
В кабінети чесні потрапляють —
Й починають враз шахраювати!

Клептомани, кажуть, психи й пати.
Хибне твердження. І нам, щоб жити,
Треба, мабуть, дезинфікувати
Кабінети. Й заодно еліту.

НА ПОШИРЕНУ ПОМИЛКУ

Існує гіпотеза давня:
Із часом в реальність завжди
Думки трансформуються плавно.
Й до бабці, мовляв не ходить!

Гадаю, це вигадка й годі.
Не варта уваги вона.
Якби збулись мрії народні,
То Путін давно б вже сконав.

НА НАРОДНУ ДІАЛЕКТИКУ

У Бога є теж протилежність.
Не називатиму всує...
Геройство і жлобство безмежне
Віддавна у нас сусідують.

Скрізь множать бомжів олігархи —
Природну свою противагу.
І що з цього приводу каркнеш?
Так... просто звертаю увагу.

Похвальні діла доброчинців
Шахрайські «доповнюють» схеми.
У Києві і у глибинці
Йдуть поруч — святі і нікчеми.

Багато у нас патріотів,
Та радість далеко не повна.
Є зрадників ціла когорта
І юрми лакуз хитромовних.

Яка діалектика дивна!
Народна, блін, шизофренія!
Здається, що безперспективна...
Та все ж — не лишає надії.

СХІДНО — ФІЛОСОФІЧНЕ

Якщо в гівно вступив спрожогу,
Не нарікай, тим більш — не злися.
Подумай, яке горе в того,
Що в ньому зручно поселився?

НА НАШУ ПЕРЕВАГУ

Нас потовкли, й ми знову відступили.
Чогось бракує: зброї чи насаги?
Підступний ворог наляга щосили...
Зате у нас — моральна перевага!

НА ПАРЛАМЕНТАРЯ К.

Не знає, мабуть, до сьогодні,
Що всім відомий давній вислів
«За щастя битися народне...»,
Не завжди значить —
у прямому смислі.

НА НОВОГО СТАРОГО КАНДИДАТА М.

Був мером бувалим він. Словом,
З законами знався на «ти».
Тепер висувається знову.
Напевне, щось недомутив.

КІНЕЦЬ КРЕДИТНОЇ ІСТОРІЇ

На світ ми приходимо голі
Й такі ж залишаємо світ...
Підтвердив сусід мимоволі
Цю істину в розквіті літ.

* * *

«Роздяг» його банк за кредити,
Й сусід наказав довго жити.

*НА ВИПАДКОВИЙ ВІЗИТ ДО МАГАЗИНУ
ВИШУКАНИХ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ*

Потрапив в лавку лЮксових напоїв.
До мене зразу риссю продавець.
Та ціни я просік і з гідністю ковбоя
Сказав: «Я екскурсант. Не покупець».

РІЗНИЦЯ

*На останні політичні вбивства в РФ і в Україні.
Трохи суб'єктивно.*

Питання вторинні це: за що?
І справа чийх вмілих рук?
У вас убивають найкращих,
А в нас узялись за падлюк.

НА НАСЛІДОК ПОГЛИБЛЕНОГО ВИВЧЕННЯ

Цікаво чомусь мені стало,
Що роблять тепер довбодятли,
Що тричі мене нагинали
Вивчати марксизм з діаматом.

І що із тих студій лишилось?
Навскидку, блін, важко сказати...
Єдине, що міцно засіло, —
Неприятнь до бородатих.

НА ДИПЛОМАТІЮ СХІДНОГО СУСІДА

Вони добре знають, що брешуть.
І знають, що знаємо й ми.
Звичайно, це роблять не вперше.
Набріхані цілі томи.

Та, попри знання, всім торочать
Й істЕрять щоразу вони:
Чому українці не хочуть
Повірити їхній брехні?!

СПОСІБ ДЛЯ БАРАНІВ

Мій друг пан Долік виявив змову. Правда, він не зміг визначити, чий саме цей злий замір, але всі ознаки змови, як кажуть, були на лиці. Точніше, не на лиці, а на іншому. Але про це — далі.

— Я запідозрив, що щось не так, коли почав носити новомодні труси. Ну, такі, зі штучного волокна, в обліпку. В них дуже потієш...

— Що ж ти хотів? Зараз літо, спека...

— Не скажи. Раніше, в «сімейних», було не так.

— Ну, згадав... І яке це має значення?

Пан Долік був відомий ретроград і вславився серед друзів і знайомих своїми гаслами: «Я залишаюся у своїй епосі!» і «Пішли ви усі нах!..» Останньому гаслу він надавав глобального значення, не розмінюючись на дрібних політичних діячів типу Путіна, Януковича, Порошенка і т.д.

— Безпосереднє. Раніше в тих трусах, «сімейних», якщо хотілося, то зразу і моглося. А в цих, штучних, — соромно зізнаватися — осічки!

— Долік, — делікатно зауважив я, — А, може, це вікове? Я теж іноді...

— Що? То — в тебе! А в мене такого ніколи не було.

— Старіємо... — примирливо промурмотів я.

— Не поспішай з висновками. Мені випадково потрапила на очі інформація. Ти знаєш, як у Австралії стерилізують баранів?

— Набіса воно мені здалося?

— Послухай. Може, щось зрозумієш. Там баранів не каструють хірургічним способом. Це порівняно складно і не гуманно. Не годують спеціальними пігулками. Якщо фермерові якийсь баран не потрібний як виробник, йому одягають на яйця шкіряний мішечок. Погуляв баран якийсь час (не пам'ятаю — скільки?) — і досить: до овечок його більше не тягне, трахатись не хоче. Чому? Мабуть, яйця в цьому мішечку ніби зварюються, перепрівають. Разом зі

сперматозоїдами. Це ж Австралія. Спека!

— Ну то й що? А ми при чому?

— Ми — такі ж тварини. І органи в нас відповідні. Ти зрозумів?

— Щодо органів — зрозумів. А все інше — неясно.

— Ці новітні труси, зі штучного волокна, діють як шкіряний мішечок. Відбувається перегрів... Сперматозоїди непритомніють, не можуть рухатися... Ефект той же самий, що й у баранів. Ти думаєш, чого так нав'язливо стали рекламувати збуджувальні засоби? Мужики не хочуть! Не те, що раніше, коли ми носили «сімейні», сатинові, до колін. Жодних обмежень для грішної плоті! Ніякого перегріву! Яйця теліпалися, як дзвіночки на шиях альпійських корів. І завжди хотілося...

— Ну й нам тоді було на п'ятдесят років менше. Це просто мода така. Може, не зовсім гігієнічна.

— Ні, це неспроста. Мабуть, фармацевти змовилися з трикотажниками... Мовляв, нашийте мужикам таких трусів, що посадять лібідо. Ми вам забашляємо. А коли в чоловіків почнуться проблеми з ерекцією, ми запропонуємо збуджувальні й відновлювальні засоби. У виграші будуть обидві сторони. Не тільки! А торговці? Вони теж свого не упустять.

— Ти гадаєш, це свідомо змова?

— Хіба не ясно? До того ж, хитра, багатоходова. Але я боюся, що за цим криється щось іще небезпечніше, масштабніше...

— Та й так, здається, далі нікуди.

— Є! — рішуче сказав пан Долік. — Може бути, що за цим ховається нелюдська сила. Приміром, прибульці з космосу. Це вони впровадили в легку промисловість і фармацевтичну галузь своїх ставлеників. Може, навіть не людей, а космітів, які набули нашої подоби. І вони провели цю багатоходову операцію...

— Навіщо?

— Щоб ми перестали розмножуватись! Хочуть звести

нанівець людську популяцію. А потім заселити нашу планету своїм видом.

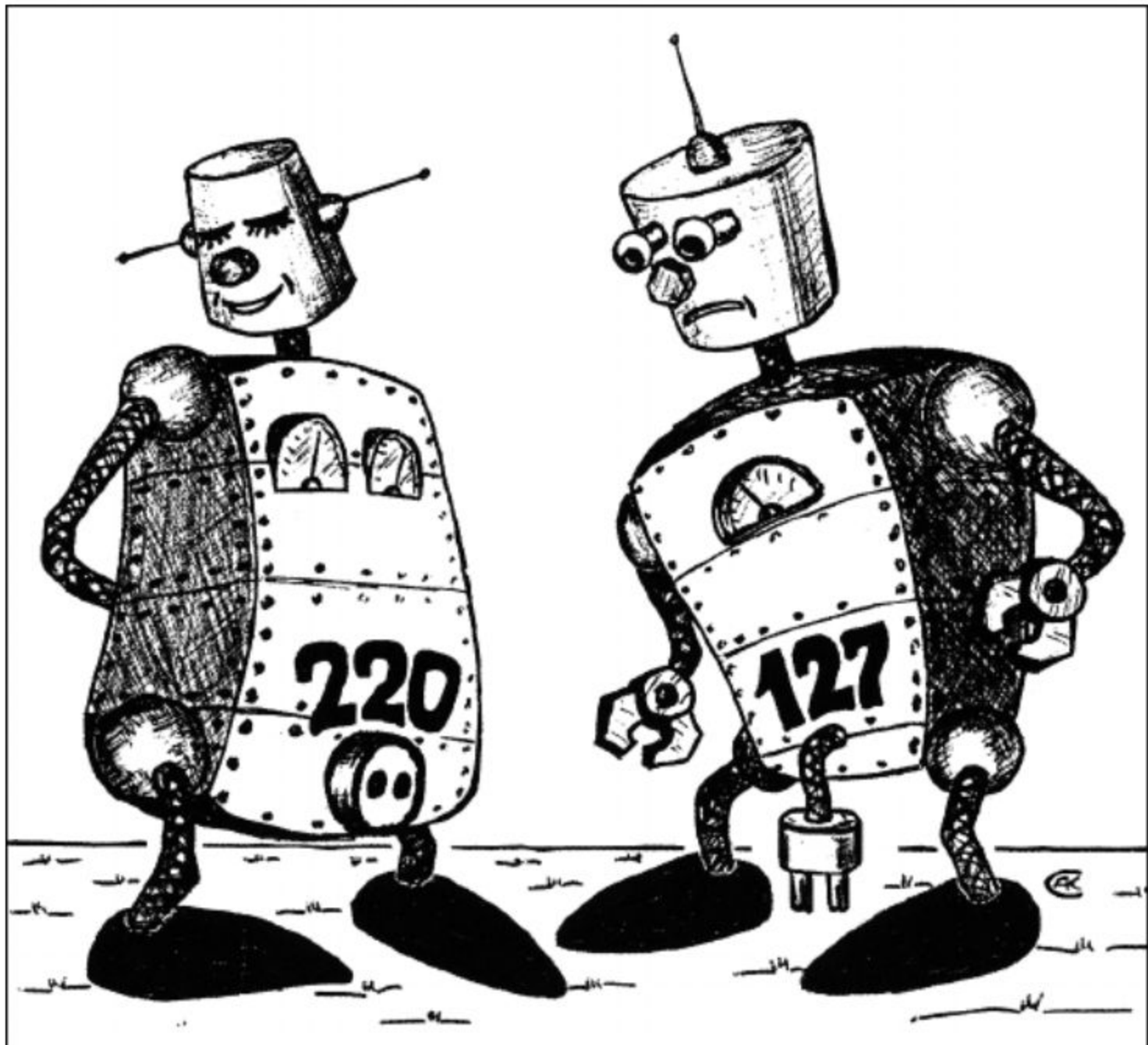
— Це ти вже загнув!

— Абсолютно елегантний спосіб! Безболісний і нешкідливий для навколишнього середовища. Все лишиться цілим і неушкодженим. А людей не стане.

Я замислився. В логічних вибудовах пана Доліка щось було. Може, й справді? Не так глобально, але на рівні міжгалузевої змови — цілком можливо...

Я зітхнув:

— Слухай, Долік, ти не бачив, де продаються «сімейні» труси, бажано сатинові? Щось останнім часом їх не видно.

Епіграми

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЗДОГАД

Державу зводимо. Спрожогоу...
Вкотре крокуємо в Європу.
Та знов зигзагом і не в ногу...
Мабуть, багато хитрожопих.

НА ЧИТАННЯ КНИЖОК

Усіх книжок не прочитаєш.
Де часу й сил на це набрати?
З жінками щось подібне маєм.
Та треба якось намагатись...

НА СПОЛІТИЗОВАНИХ АКТОРІВ

Шановна публіка вважає,
Актор пророком може стати?
Навряд. Не той талант він має.
Пророка може лиш зіграти.

НА ПОЛІТИЧНИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Знову так, як було позавчора,
Хоча й крутимо калейдоскоп.
Випадають цікаві узорі,
А життя не міняється, йопт.

Може, якось неправильно крутим:
Треба вправо нам? Чи навпаки?
Втім, навряд чи це вплине по суті:
Торохтять там ті ж самі скалки.

ПРО КОРИСНІСТЬ ОСВІТИ

Купив диплом. Що скажеш більше?
Відчув, що враз порозумнішав.

НА НАШ ВИБІР

Настала пора — вибирати.
У мери аж трусяться три.
Ще чинний — тупий і затятий,
А другий — як шулер, хитрить.

І ще один — просто нахабний,
Своє чи чуже — відбере...
Й гадає народ православний,
Кого він із них обере?

Втім, є в претендентів ще риса,
Яка їх зближа і ріднить:
Всі троє, як кажуть, не лисі
Казенне тихцем прихопить.

НА СТИКУ МЕДИЦИНИ Й БАШТАННИХ

Наукове

Досліджував я безсторонньо
Й давно. І залежність відкрив:
Пов'язане тісно безсоння
З врожайністю динь й кавунів.

НА БОЛЮЧИЙ ПРОЦЕС

Це напевне болючий процес —
Міркувати. З нагоди чи без.
Тому люд в найпроблемнішу мить,
Коли думати треба — кричить.

НА НАШІ РЕФОРМИ

Взялась бригада онаністів
Наш цех старий реформувати.
Помили руки з милом чисто...
І от: чекаєм результату.

НА ФАНТОМНИЙ БІЛЬ

Приснилось: загубив сто гривень.
(Хоч і не мав їх наяву).
І з того часу нещасливий,
Свідомий втрати я живу.

НА ЗАПЛАНОВАНУ ЛЮСТРАЦІЮ

Ось-ось будуть суддів знімати!..
Ось-ось люстронуть прокурорів!..
Я знаю: казки ці — для «вати»
І лагідних душевно хворих.

* * *

Та є в цьому й радості шмат:
Хоч трішки, падлюки, прибздять.

НА ДІАЛЕКТИЧНУ ЄДНІСТЬ ЕЛЕКТОРАТУ І ОБРАНИХ

Невже тільки наша — проблема ця:
Простий, важкодумний народ
До хитрих брехлів тупо тягнеться
І зирить їм віддано в рот?

Є, певно, взаємна симпатія
Між бражками цими двома:
Бракує ума першій братії.
Вчить друга її...
Й не дарма.

*НА НАЯВНИХ КАНДИДАТІВ**

Я б на вибори пішов,
Привід підходящий:
Перший бреше харашо,
Другий — іще краще.

---

* Подібність героїв цього художнього полотна реальним діячам місцевого політикуму прошу вважати випадковою. Хоча достатньо типовою на просторах рідної Неньки.

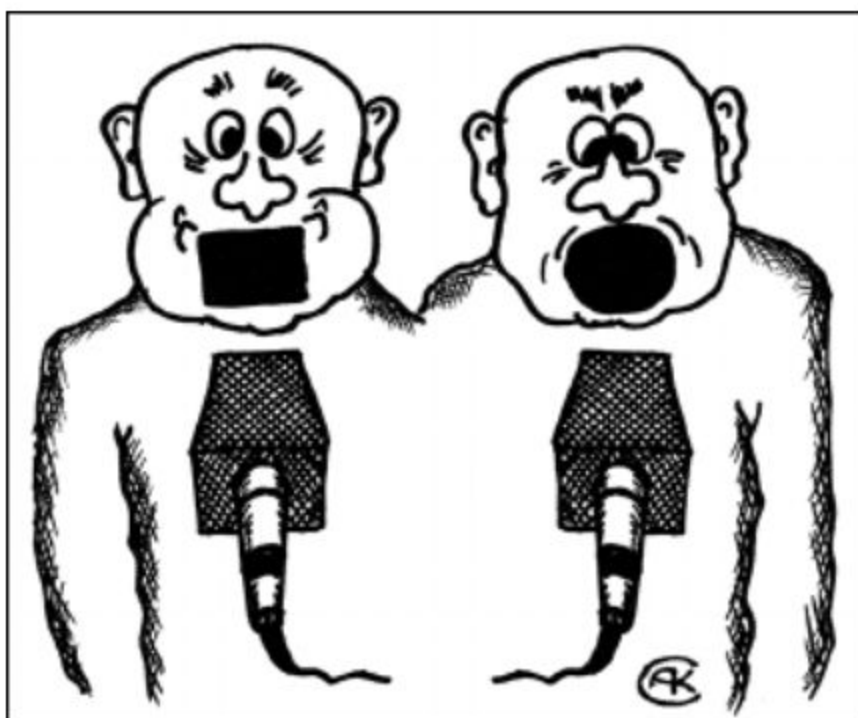

Хоча з виду я простак,
Порівняти здатний:
Перший тирить абияк,
Другий — акуратно.

Видні хлопці, хоч куди, —
Двійко кандидатів.
Перший трішечки худий,
Другий — теж мордатий.

Знають люди, що вони
Діячі не бідні.
Перший має тут лани,
Другий — хатку в Відні.

Коливався кілька днів —
Обидва хороші...
А подібні у однім:
Люблять, курва, гроші!

ДЕНЬ ТАКИЙ

Я вийшов на свій звичний робочий маршрут і засопів, глибоко вдихаючи свіже повітря. Згідно з рекомендаціями лікарів-пульмонологів.

Біля банку «Надра», якраз напроти старої автостанції, з потяганої іномарки, здається, AUDI, виліз молодий чоловік у костюмі кольору темного смарагду і звернувся до мене лаmanoю російською.

Костюм навіяв спогад про каламутні 90-і (минулого століття), коли «круті», намагаючись виділитися зі свого вчорашнього плебейського середовища, почали вбиратися у яскраві піджаки: червоні, бурякові, зелені.

Втім, ностальгувати з цього приводу було ніколи, бо іноземець, низькорослий худорлявий брюнет, запитав, чи не міг би я показати дорогу до готелю.

Я заходився розповідати, але, помітивши, що той нібито не врубється, перейшов на німецьку, вибачившись, що англійською я ледь-ледь, то, може, пан розуміється на цій?

Він був приємно подивований і відповів мені мовою Гьоте, згадавши, поміж іншим, що він зі Швейцарії, з німецькомовного кантону, а тут у справах відомої фірми Zepter, вони влаштовували у нашому місті виставку— продаж посуду цієї фірми, яка має високу репутацію в усьому світі.

— Ви знаєте фірму Zepter? — строго запитав він.

— Аякже! — з ентузіазмом підтвердив я, подумавши, що не такі ми вже й дикі, як дехто думає.

Він рішуче відчинив дверцята машини, за місцем водія, і вказав на задні сидіння.

Там лежали коробки з написом Zepter.

— Ось, дивіться! Вісімнадцять предметів! У всіх дно — в кілька шарів. Не прогоряє... Візьміть у руку. Що, важке? Бо дно товсте! Інструкція на всіх європейських мовах... Ми згортаємо виставку-продаж і за традицією нашої фір-

ми даруємо останній набір, з вітрини, останньому відвідувачеві. Я бачу, ви пристойна людина...

Я схвально кивнув головою.

— Навіщо нам їхати до готелю? Я хочу вручити вам подарунок прямо зараз. Але з однією умовою: щоб ви цей набір не продавали!

— Ну, якщо таке правило, то я згоден. У мене, слава Богу, є що їсти.

— А то минулого року ми подарували одному чоловікові комплект, а він його продав! — з драматичним притиском проказав швейцарець. І додав — бо він був бідний!

— Ну, я не настільки... А звідкіля ви довідалися? — наївно поцікавився я.

— У нас є свої способи!

Ситуація стала набувати конспірологічного відтінку. Ми якось непомітно перейшли на російську, яка, на мій погляд, була кращою за його німецьку. До того ж, швейцарський діалект німецької твердіший і сухіший за гохдойч. Вряди-годи я дивився швейцарський канал на супутниковому телебаченні. Звідкіля ж він приїхав зі своєю досить простенькою німецькою і китайським Zepter-ом?

Контур дармового сиру окреслився — набір посуду Zepter. Залишилося визначити робочий механізм мишоловки.

— Сідайте в машину! — поважно проказав він, — Поїдемо до вас. Заберете свій посуд і користуйтеся на здоров'я!

Я запхався на сидіння поруч з ним, побіжно поцікавившись, чому в авта латиські номери. Він холоднувато відповів: «У приятеля в Києві позичили».

В салоні виявилася ще одна людина, точніше — людинка. Маленька жіночка, затиснута між коробками й різним мотлохом.

Як чемна людина я привітався. Вона промовчала, у відповідь лише посміхнувшись. У роті зблиснули два золоті зуби. Представник фірми вирішив, що варто пояснити:

— Вона розмовляє тільки французькою. Вона з франкомовного кантону, з Берна.

«По-моєму, Берн — німецькомовне місто...» — несамохіть згадав я, а далі пазли склалися: «Та це ж цигани! Непереборна схильність до пістрявості, до золота в прикрасах і на тілі... Європейки золоті «зуб'я» не вставляють, а протезуються максимально під натуру. В одязі — скромніші, головне, щоб було зручно, бажано — від відомої фірми, якщо гроші є... Звичайно, це були не базарні цигани. А якийсь ще невідомий мені різновид. Просунутий. «Продвинутий». Пара «косила» під представників фірми.

— Добре, поїхали. Ось, у цей двір... Стоп.

Він знову почав розхвалювати посуд. Сказав, що набір коштує п'ять тисяч доларів. Або, якщо перевести їх у гривні...

Мені здалося, що спектакль затягується, і я прямо запитав, скільки маю заплатити.

Він був трішки заскочений таким різким укороченням сюжету і швиденько перейшов до наступної глави:

— Що ви?! Це подарунок фірми. З вас тільки мито. Так би мовити, відшкодування...

— Скільки?

— Усього лише 300 євро.

— Не підходить.

— Чому? Це ж тільки мито! За такий прекрасний подарунок!.. Ви що: нічого не заплатите?

— Нє-а! — радісно повідомив я.

Він, мабуть, зрозумів, що «розвод» не вдався. Абориген виявився не таким простакуватим, як здалося спочатку.

Я повернувся до зав'язки:

— Так вам показати, де готель?

— Не треба, в мене навігатор!

Він прудко сів у авто і газонував. Такої стартової швидкості від старого механізму я не чекав. «Представник», мабуть, був невдоволений. Дарма витратив стільки старань і часу!

А у мене, в принципі, день почався непогано. Я уберег від чужих зазіхань триста євро. Їх, правда, в мене й не було. А якби були?..

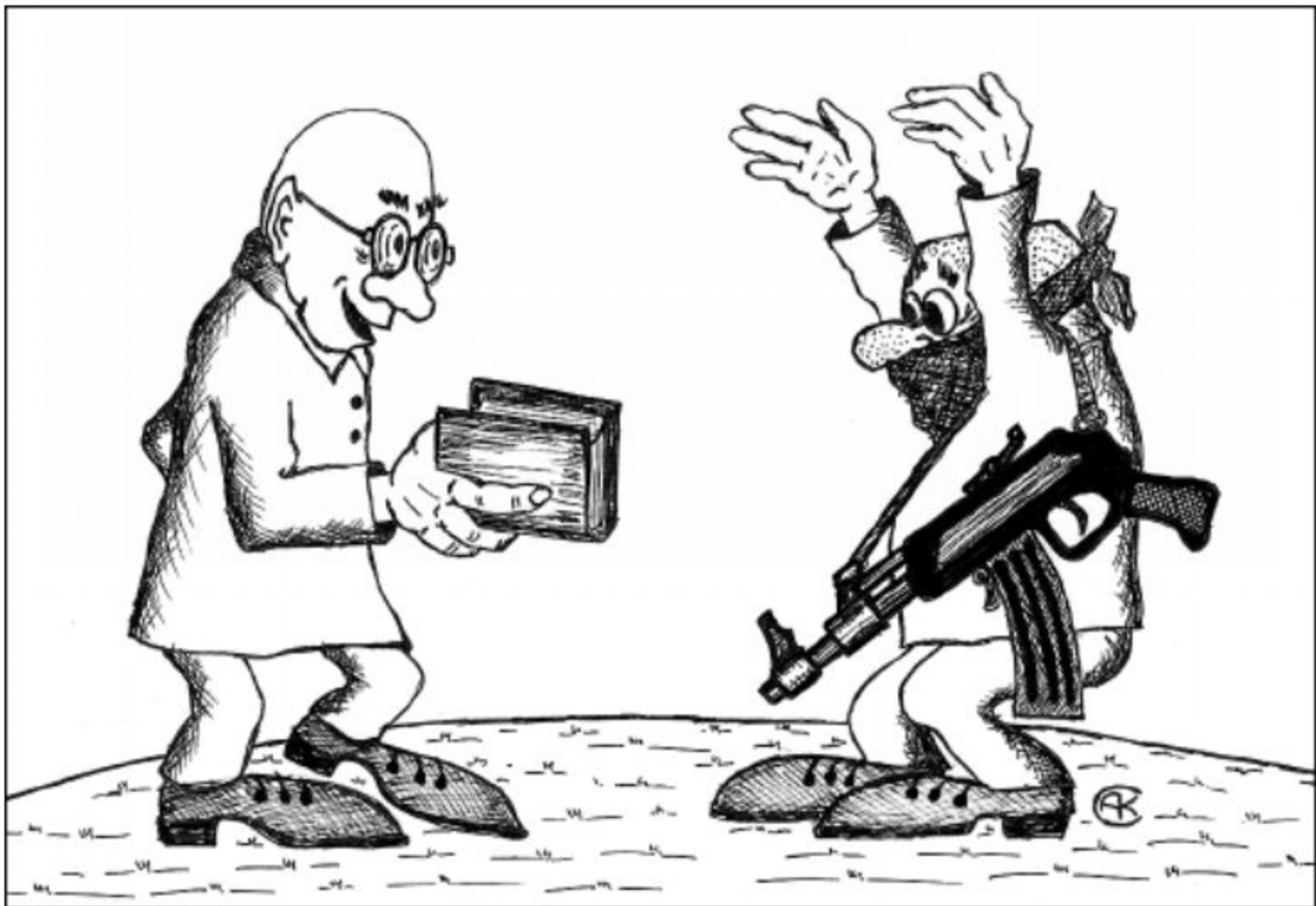

І я продовжив свій шлях, на ходу розмірковуючи, звідкіля ці гастролери? З нашого Закарпаття? Зі Словаччини, Румунії?.. Там великі циганські громади. Нині для них відкрита вся Європа. Може, пожили якийсь час у Німеччині? А в нас давно, як у прохідному дворі...

По дорозі зайшов на базар. Купив м'ясних обрізків для дворових кішки й собаки. Вони живуть у нашому кутку на правах «синів полку». Точніше: «дочок полку». Бо кішка — справді кішка, а собака — сучка.

Та після циганського спектаклю я, мабуть, втратив пильність. Продавщиця непомітно встромила в купу обрізків могутній маслак, який був би не по зубах і ведмедю гризлі. Втрата невелика, якихось 6-7 гривень. Це практично ніщо в порівнянні зі збереженими віртуальними 300 євро. А «дочкам полку» обрізків на перший випадок вистачить.

Але факт є факт: все-таки мене надурили! Мабуть, день такий.

Епіграми

НА МІЙ ВИБІР

Якщо нащадок запитає:
— За скільки ти продавсь кіло?
У мене відповідь проста є:
— Цей торбодавець — менше зло.

...Вони так владу, йопт, обсіли,
Що чесним явно невпротик.
І вибираємо безсило
Ми з-поміж тих же підлих пик.

НА ГАРМОНІЙНУ ВДАЧУ

Він — падлюка органічна.
Вдача це його одвічна.
Та не мучить сумнів жодний.
Думає, що так — природно.

НА ПОСИЛЬНИЙ ВНЕСОК

Наспіла думка якось в тиші:
А світ я так і не поліпшив...
Коньки відкину — і привіт!
Прощай, недосконалий світ!

Та потім трішечки подумав
І припустив з жертовним сумом:
А може, це і є мій внесок,
Який сприятиме прогресу?

НА 25-літній ЮВІЛЕЙ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ

Вже скоро ювілей, великий, знаний, —
Як бореться простацький наш народ
Зі змовою брехлів і клептоманів.
Й невдовзі переможе. От, от, от...

НА АПРОБОВАНИЙ ШЛЯХ

Найкоротший шлях до Бога
Протоптав народ убогий.
Він складається з етапів.
Які кожний має знати:
Треба випити спочатку
Не одну добрячу чарку.
Як нема чого вже пити,
Можна смачно закурити...
Й ледь здолавши відстань пішки,
Впасти із «бичком» у ліжко.
І коли все задимиться,
Спалахне і загориться,
Ти, бухенький, як і треба,
Швидко вирушиш на небо.

* * *

Я веду не до моралі,
А суттєвої деталі:
Як намірився бухати,
Ліжко витягни із хати!

ХТО ЦЕ?

Епіграма-загадка

Він — чудовий обіцяльник.
Перед виборами — брат
Він усім, а не начальник.
Це — майбутній...

Якщо вибрали — гуляє,
Позабув електорат.
В залі теж його немає...
Де...

Продається завжди радо,
Йде на запах грошеньт...
Й власноруч тихенько краде
Цей...

Не втомився він пишатись:
Я, мов, справжній демократ.
Липне, втім, він до багатих
Цей ...

Влаштував комфортно рідних.
Вдячні теща, кум і сват...
Про народ подбав він плідно
Як...

Народний депутат.

До речі, ПРО НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.

Передусім: чому їх титулюють народними? Тому що в округах, де вони балотувалися, більше виборців? Важча сукупна маса електорату? Але це ще далеко не народ. Так же, як не народ і електорат менших дільниць, і не народні — депутати нижчих рівнів.

У мене завжди викликали підозру пишно-претензійні епітети. Ще з часів правління партії, яка називала себе «умом, честю и совестью нашей эпохи». Під ними мені ввижались підробка і лицемірство. Не можуть бути народними, за визначенням, депутати, які досягли цього становища завдяки підкупу електорату, підступній компрометації політичних суперників, тиску на залежні колективи, групи людей... Ну, чому не зупинитися на функціональному означенні виборної посади? Просто — депутат. Без марнославних претензій.

В інших країнах якось же обходяться. Приміром, депутовани, посел — в Польщі, сенатор — у Штатах. Трішки дивнуvато звучало б: народний конгресмен? Правда?

Я і з інших міркувань не ліпив би епітет «народний» до депутата. Якщо ми вкладаємо в слово «народ» високий зміст, то депутата було б точніше визначати як «електорального» або «орального» (від латинського *oris* — рот, або, якщо хочете, від російського слова *орать*, лементувати).

Циркують набридливі чутки, що парламент — це маленький зліпок народу. Але народ — не однорідна маса. У ньому багато чого різного. Дехто ще вочевидь не став народом. У тому вищому розумінні, на яке люблять посилятися наші керівники, політики, просто — публічні люди, яким хочеться вивищитися.

Багато людей злиплися в безформній масі електорату — продажного, недалекоглядного, погано освіченого...

До народу ще треба дорости.

Одне слово, питання є. І воно стоїть досить гостро.

Звичайно, щоб наблизити форму до суті, назву до змісту, треба докласти зусиль. Тим же електоральним депутатам. А вони на це не підуть. Напевне. Потрібно розробляти різні поправки, обґрунтування... До того ж, людина — істота слабка. Їй хочеться попишатись. Хоча б епітетом — «народний».

Якщо більше нічим.

І чи не здається вам, що в нас забагато електоральних? В інших країнах, багатших і міцніших економічно, партійне і мажоритарне представництво набагато скромніше. Числом. Пошарудіть в Інтернеті. Відповідні дані знайти не важко.

Є сенс скоротити загальну кількість депутатів і з огляду на те, як вони дискутують, обговорюють питання. Культура дискусії часто нагадує пряме попадання бризантного снаряда у велику вигрібну яму. А якщо депутатів буде менше, то й бризок — відповідно.

Організовано, солідарно вони працювати не вміють. За винятком хіба що обґрунтування й прийняття рішень про підвищення собі зарплати.

Ось такі принагідні міркування. Може, й не оригінальні, бо «на слуху». Але цілком щирі, оскільки автор, вибачте на слові, не політик.

ПОЛІГОН — АПТЕКА НИЗЬКИХ ЦІН

Не знаю, з якої саме причини, я «виступив». Може, далося взнаки пивне похмілля, яке неминуче викликає понурі думки? Чи поганий настрій, який спричинили обіцянки підвищити пенсію? Уряд, мабуть, заклопотався іншими питаннями, а нам знову вийшов «хрін на комірець». А може, душа знову запрагла порядку, якого я в житті ніколи не бачив, а так хотілося... Хоча б на простенькому побутовому рівні.

Коротше, я «виступив»:

— Кудя пошла? — гаркнув я на даму не те щоб похилого, але вже несвіжого вигляду. — Черга закінчується он, біля дверей!..

В аптеці низьких цін завжди так: ліки трохи дешевші, а черги непорівнянно довші. Хворуватий обиватель високо цінує різницю в 5–10–20 гривень і масово товчеться тут з відкриття до закриття.

Дама, вже намірившись встромити голову у віконечко каси, завмерла. Черга втупилася в неї всіма очима. Дама зрозуміла, що достроково не вийде, відчайдушно махнула рукою з якимось паунком і рвонула назад, до дверей.

Черга трохи підрівнялося, перевіряючи, хто за ким.

— Знаєте, з дитинства не люблю хитрожопих, — довірливо сказав я, повернувшись до хвоста черги. Люди з розумінням закивали головами.

Потім був мій ровесник, середньо пенсійного віку. Він якось невимушено, наче так і треба, посунув до вільного віконця з явним наміром там адаптуватися.

— Мужчинка! У вас що — привілей? Черга он. Хто там крайній? Підкажіть клієнту!..

Мужчинка недружно на мене зиркнув, мабуть, теж хотів виступити, але побачивши перед собою ровесника, повернувся і пішов у хвіст.

Потім я перепинив симпатичну дівцю (моє серце ще не збайдужіло до жіночих принад). Вона кивнула головою, оцінила ситуацію і вийшла з аптеки. Мабуть, не було часу стояти в черзі.

За нею (маю на увазі намір проскочити поза чергою) був молодий чоловік. Він не заперечував, навіть приязно посміхнувся і став крайнім.

— Тут дехто не зразу розуміє, — тоном культпроствітника пояснив я, — що черга — одна, а коли наблизитися до видачі, треба перейти до вільної каси... Так швидше, без плутанини.

Черга знову закивала головами. Вона, мабуть, запідозрила в мені начальника. Бо звідкіля в мене такий голос?

Втім, я людина індивідуальної праці. Правда, трохи керував невеличкими колективчиками. Не більше 30 чоловік. Хоча ... важкими, незручними. Бо всі були грамотні, творчі, майже геніальні. Тобто, особами, яких, за визначенням, важко у щось запресувати чи просто вишикувати. А щодо голосу? Мабуть, прорізався. Під завісу.

Питається: навіщо я розповів цю історію? Згадав Президента. Йому ніяк не вдається навести порядок. Нехай зайде в «Аптеку низьких цін». Потренується.

P.S. Захопившись державними справами, ледь не забув про особисті. Пігулки я купив. За чергою. Достоявся.

Епіграми

ПРО СВЯЩЕННИХ ТВАРИН

Є в світі священні тварини.
Приміром, в індусів — корова.
Здавалось, звичайна скотина,
Та люблять її й славословлять.

А в нас пацюки розвелися.
І теж — недоторкані, горді!..
Й чим більше поцупить десь «криса»,
Тим довше вона верховодить.

«Крисятництво» стало повальним.
Не видно котів. Мабуть, ситі.
Лишилося тільки формально
У нас пацюків освятити.

НА УКРАЇНСЬКУ ДУМКУ (МЫСЛЬ)

Чи начальство на голову хворе?
Чи народ — безнадійний простак?
Та ... занедбані наші простори
І в хазяйстві суцільний бардак.

Ще й сусід, що «хитер и коварен»,
Насідає «и эдак и так»...
Зігріває, втім, думка не даром:
У сусіда — ще більший бардак.

НА СПРАВЖНЮ БЕЗВИХІДЬ

У зв'язку з похолоданням.
Он пес бреде. В понурому відчАї.
Бо голод, холод, тіпає озноб...
Він сам собі настільки не хазяїн,
Що навіть недоступна йому
куля в лоб.

НА НЕВДЯЧНОГО КОТА

Приходить кіт. Чужий. І просить їсти.
А як поїсть, то зразу і тікає.
Напевне, він з стійких матер'ялістів
Й котячої моральності не має.

Уже давно годую цю скотину.
Хоча б мурликнув коли-небудь вдячно!
Де знайде він подібну дармівщину?!
...І в них занепада духовність, бачу.

РАЗОМ — ПРИЄМНІШЕ

Зі східного альбому
Знайомий бомж завів собачку.
Простеньку. Як він сам.
Є поводок у неї навіть.
Тепер вони удвох
харчі полюють в баках.
Все ж веселіше —
ритись разом.

НА ПЕРШИЙ ПРИМОРОЗОК

Зі східного альбому
Кицька вийшла надвір.
Ніжна, домашня.
Мабуть, хазяйка
пустила її прогулятись
і справити власну потребу.
А як зробила діло своє,
кицька хотіла
лапкою слід загребти.
Як звичай велить,
давній, котячий.
Та не змогла.
За ніч земля
зашкарубла.

ЯКИЙ НАЧАЛЬНИК НАМ ПОТРІБНИЙ, або Останній засіб демократії

Поколупавшись трішки в пам'яті, я дійшов висновку, що в моєму свідомому житті, на моєму професійному відноколі гарних начальників майже не було. Маю на увазі кваліфікованих, чесних, відповідальних, ініціативних, культурних... І не те щоб я був балуваним, як ота Галя з народного анекдоту. Чи схильним до анархізму, недисциплінованим відламком, якого до чого не притулиш — все не так. Річ у тім, що мої враження збігалися з оцінками інших, так би мовити, співпідлеглих. Тобто, певною мірою це була більш-менш об'єктивна думка підлеглої маси.

Безумовно, легко заперечити: де вам набереш ідеальних начальників? Он який парадний портрет намалювали! А якщо — ніколи? Треба працювати! Як любили повторювати (чомуось!) у недавньому минулому голови нашої облдержадміністрації: «Треба плуга тягти!» Мабуть, цей заклик здавався їм абсолютно переконливим. Хоча мені було важко уявити себе в ролі домашньої худобини, яка тягне це сільськогосподарське знаряддя. Та й голови, мабуть, не тягали.

Втім, «народу свойственно роптать», бути перманентно незадоволеним. А особливо начальником, керівником. Через це, мабуть, ідеальний соціальний устрій на чолі з мудрим начальником народ подумки трансплював на небо, у так зване «царство небесне». Головним розпорядником там виступає Господь Бог, начальниками цехів — архангели, янголи — рядові виконавці... Ясно: всі — безгрішні. І через це в царстві небеснім панує вічне блаженство.

Хоча... наш класик і в цьому засумнівався: «Нема раю на всій землі, Та нема й на небі...»

На мій погляд, наша широка публіка ділиться на дві великі частини: Перша гаряче кляне радянський період і, «по умовчанию», приписує позитивні риси новітнім перетворенням. Друга — так же гаряче кляне українську неза-

лежність і згадує, як гарно було при соціалізмі. Належність до тієї чи іншої частини залежить від освіченості, життєвого досвіду, кар'єрного проходження, родинної історії і певною мірою (незначною, бо таких людей небагато) — від гуманітарно-філософського ставлення до життя.

Якби мене хтось запитав: «А ви як ставитеся до... всього цього?» Я б відповів: «Збалансовано. У кожній системі — свої недоліки. Ідеальних немає. Бо вади тісно «ув'язані» з природною гріховністю, тобто недосконалістю людини. В цьому сенсі християнська релігія має 100-відсоткову рацію.

Напевне, хтось би сказав: «Досить філософствувати! Не крутіть, кажіть прямо: як ви ставитеся до соціалістичного періоду?» Скажу. Впродовж свого існування він був неоднаковий. Змінювався. Спочатку соціалізм був інтенсивно людоїдським. Потім — помірно людоїдським. А на останньому відтинку — лицемірно людоїдським з переходом в анемію.

Тоді протагоніст прекрасного минулого мав би мене запитати: «А як ви ставитеся до нинішнього бардаку, до цієї епідемії розкрадання й продажності?». І я б щиро відповів: «Ну як можна ставитися до шахрайського капіталізму? З огидою... Хоча, з іншого боку, вчорашній кріпак одразу порядним громадянином стати не може. Априорі».

А хочеться когось поважати, когось мати за авторитет...

І тут випадає нагода повернутися до того, з чого почав — до образу начальника.

У всі часи холоуї писали його портрет масляними фарбами. (Правильніше українською: «олійними», але я маю на увазі дещо інше). Тобто, поливали єлеєм його хворобливе самолюбство, використовуючи давні, апробовані компліменти й винаходячи нові в дусі часу. В цьому плані холоуї — народ винахідливий.

Та попри подібність парадних портретів начальників старої доби і новітніх висуванців, вони належать до різних психотипів.

За радянської доби переважав тип наглядача-поганяйла. Вони «принципово вимагали». Бо ідеологія і принципи перебували у їхньому монопольному розпорядженні.

У період квітучого застою мені випало поспостерігати зблизька одного секретаря райкому партії. Його поїздки по району нагадували рейд диверсійної групи. З огляду на паніку, яку він сіяв навколо.

У приміщення, де були люди, він не входив, а вривався, гнівно вигукуючи: «Що? Хто? Як?»

Народ «трепетал».

Його виклики «на килим» часто закінчувалися для запрошених інфарктом. Дехто, намагаючись уникнути рандеву з грізним секретарем, імітував хворобу й ховався за лікарняним.

Район повнився симулянтами.

Зазвичай він приймав так: Ледве прочинялися двері й на порозі кабінету з'являвся викликаний, секретар диким голосом волав: «Пачему?!» Викликаний, вже почуваючись винуватим, намагався щось промимрити на своє виправдання, але його знову перебивав рик: «Пачему?!» І так — кілька разів.

За кількістю «пачему?!» апарат райкому намагався визначити ступінь розгніваності секретаря, але якоїсь чіткої закономірності встановити не вдалося.

Для мене певну лінгвістичну загадку становить той факт, що секретар послуговувався російським словом «пачему», перетворивши його на грізну психотропну зброю, а не звичною для цього глибинного району українською мовою.

Але це була лише одна сторона його характеру. Другу мені випало спостерігати, коли він спілкувався з якимось приїжджим функціонером з області. Тобто, вищим начальником. Секретар ставав іншою людиною — чемною, лагідною, запобігливою... Він не просто говорив — він голубив словами.

Ці дві людини жили в одному секретареві райкому.

Подібний керівний психотип незнищимий і надійно зберігається в незалежній Україні. Він характерний для призначенців, тобто, управлінців, чия службова доля залежить від вертикально вищого посадовця. Щоб утриматися на своєму місці, а то й видряпатися вище, він досить часто змушений догоджати без огляду на те, що в цьому випадку вимагає закон.

Залежність від вище сидячого розвиває в нижньому страхопудство. Він боїться втратити насиджене місце і бути викинутим в народ. За кілька років служби він втрачає свою кваліфікацію як реальний спеціаліст, а нині з поваги чи якихось інших гуманітарних міркувань колишнього начальника ніхто утримувати не стане. Тому, поки служиш, треба щось надбати на чорний день і триматися якомога довше.

Через це майже всі призначенці — страхопуди. За визначенням. Чи за обставинами. Як кому зручніше.

Від призначенця помітно відрізняється обранець. Самостійністю, нахабством, у певні моменти навіть сміливістю, цинічним презирством до маси, якій він пропонує обрати себе на високу посаду.

Цей психотип рельєфно проявився в роки Незалежності, у час перерозподілу надбаних при соціалізмі багатств — «фабрик, заводів, газет, пароходов». Окрім можливості прямо чи опосередковано щось прихватувати, виборність дозволяла не перебздивати перед вертикаллю, якою б політичного зафарбування вона не була. Тим більше, що політичний колір — чиста формальність, бо всі знали, хто за якими пряничками лізе (аж пищить!) до влади. Виборність також убезпечувала діяча від підступів правоохоронців, якщо ті, з якогось дива, виявлять невластиву їм принциповість. Втім, таких випадків майже не було. За роки незалежності до кримінальної відповідальності притягнуто буквально кілька народних обранців, хоча розкрадання і потоптання законів тривало в масштабах цілої країни.

Народних обранців також нереально відкликати. Бо дієвого механізму позбавлення їх мандатів немає. Хоча щокаденції вони обіцяють щось сотворити.

Вочевидь, розмножилася якась особлива порода політиків: ненажерлива, лицемірна, владолюбна, марнославна, готова дурити свій темнуватий, довірливий (через брак досвіду й економічних знань), бідний, дрібно продажний електорат. І вони його дурять більше двох десятиліть. Чесних, принципових, таких собі Данко з полум'яним серцем, що повели б..., явно замало. Не сягають вирішальної кількості, не становлять критичної маси.

Як знову не обрати чергову чистопорідну падлюку? Як її розпізнати? Як пробитися через хащі «портретів маслом» і не «обольститься» подарунками й обіцянками претендентів на високі посади? Як визначити серед цього натовпу кандидатів і претендентів пристойну людину?

А біс його знає!

Приміром, у Полтаві на посаду міського голови балотувалося 18 чоловік.

Це ненормально. Не може мати середнє за кількістю жителів місто стільки управлінських обдарувань і комунальних геніїв.

Втім, я знаю, кого не варто обирати. Трьох-чотирьох — так це точно! Але серед інших можуть бути ще гірші. І їх не можна потім відкликати. А самі вони не підуть. Бо в цієї породи є ще одна риса: їм «сці в глаза — божья роса». У їхньому середовищі невідомий приклад (західних політиків) — з честю вийти у відставку.

Відомий історик філософії Бертран Рассел говорив, що справжня демократія може працювати до тих пір, поки всіх громадян можна зібрати на ринковому майдані. Тобто коли всі знають усіх. Хто чим диха і хто на що здатний.

Бо чим більша кількість громадян (розумій: виборців), тим більший ризик аберації — інформаційного, політичного, соціального викривлення. І до влади можуть, особливо за наших обставин, потрапити ті, кого до неї й на гар-

матний постріл підпускати не можна. Шкідливо для суспільства.

Але є вихід. Можливість імпічменту. Правда, вона може реалізуватися не зараз, не моментально, а не знаю в наскільки близькому майбутньому. Маю на увазі версію американського письменника-фантаста Роберта Шеклі (1928-2005), яку він виклав у оповіданні «Квиток на планету Транай».

(Цитую за російським перекладом, бо перекладати з перекладу — літературний несмак, хоча це досить широко практикувалося в українській радянській літературі).

... (Верховный Президент) Борг взялся рукой за президентский медальон и начал снимать его с шеи. Внезапно медальон взорвался. Гудмэн с ужасом уставился на окровавленное месиво, которое только что было головой Борга. Какое-то мгновение Верховный Президент держался на ногах, затем покачнулся и сполз на пол.

Мелит стащил с себя пиджак и набросил его на голову Борга. Гудмэн попытался и тяжело опустился в кресло. Губы его шевелились, но дар речи покинул его.

— Какая жалость, — заговорил Мелит. — Ему так немного осталось до конца срока президентства. Я его предупреждал против выдачи лицензии на строительство нового космодрома. Граждане этого не одобряют, говорил я ему. Но он был уверен, что они хотят иметь два космодрома. Что ж, он ошибся.

— Вы имеете в виду... я хочу... как... что...

— Все государственные служащие, — объяснил Мелит, — носят медальон — символ власти, начиненный определенным количеством тессима — взрывчатого вещества, о котором вы, возможно, слышали. Заряд контролируется по радио из Гражданской приемной. Каждый гражданин имеет доступ в Приемную, если желает выразить недовольство деятельностью правительства...

— Вы позволяете людям выражать свое недовольство, взрывая чиновников? — протонал испуганный Гудмэн.

— Единственный метод, который эффективен, — возразил Мелит. — Контроль и баланс. Как народ в нашей власти, так и мы во власти народа.

— Так вот почему он хотел, чтобы я занял его пост. Почему же мне никто этого не сказал?

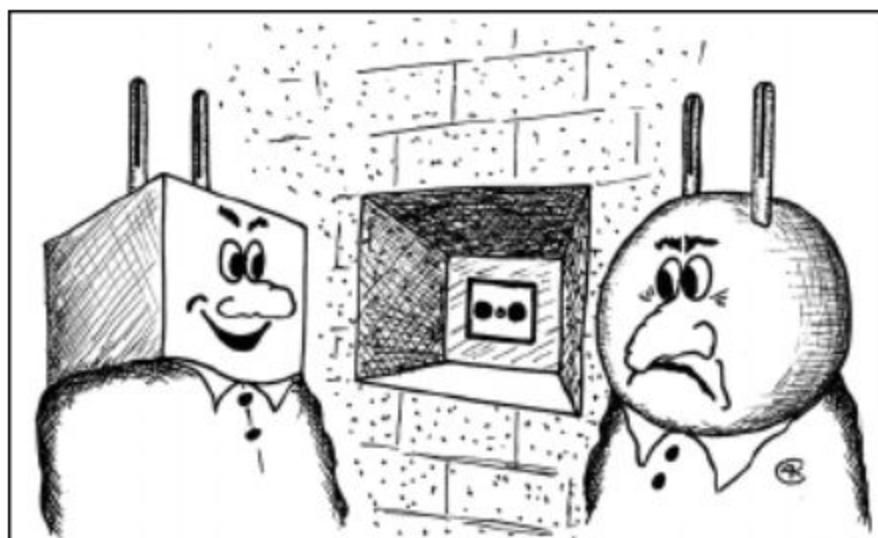
— Вы не спрашивали, — сказал Мелит с еле заметной улыбкой.

— Почему у вас такой перепуганный вид? Вы же знаете, что политическое убийство возможно на любой планете при любом правительстве. Мы стараемся сделать его конструктивным. При нашей системе народ никогда не теряет контакта с правительством, а правительство никогда не пытается присвоить себе диктаторские права. Каждый знает, что может прибегнуть к Гражданской приемной, но вы удивитесь, если узнаете, как редко ею пользуются. Конечно, всегда найдутся горячие головы...

Правда, швидко й ефективно? І головне — автоматизовано! Маю на увазі практичну реалізацію імпічменту. Без ненадійного людського фактору. Дехто може заперечити: надто жорстоко! А боротися з корупціонерами «вручну», як це практикується в Китаї чи деяких арабських країнах, — гуманніше?

Отже, лишилося покластися на науково-технічний прогрес. Він може принести нові способи боротьби з корупцією, які нам сьогодні важко й уявити.

Почекаємо?

Епіграми

НА КАДРОВУ ПРОБЛЕМУ

Обрали якось президента...
Гадали: є досвід і навики.
А він не здола сентименту,
Що тягне на рідну кондфабрику.

НА ВДОСКОНАЛЕННЯ МІСЦЕВОГО ВРЯДУВАННЯ

Ми вибрали вдало! І сумнів
Відкинути слід будь-який.
Вже править шахрай в нас розумний,
Не те що раніше — тупий.

ГЛЯДЯ НА КАРТУ

Russisch, йонт

Раскинулась рядом страна,
Что «русского мира» оплот.
Давно не живет, блин, сама
И, сука, другим не дает.

НА ВЛАСНУ НЕДЕМОКРАТИЧНІСТЬ

Хріновий з мене демократ:
Я не ціню свободу слова
І часто був би дико рад
Заткнути чорний рот брехлові.

НА ДОБРИЙ НАМІР

Управлінське

О, як його я розумію!
(Я впав, мабуть, в провидчий транс).
«Ось трішки стирю ще, — він мріє, —
І буде це останній раз!..»

НА РОЗПОДІЛ ФУНКЦІЙ

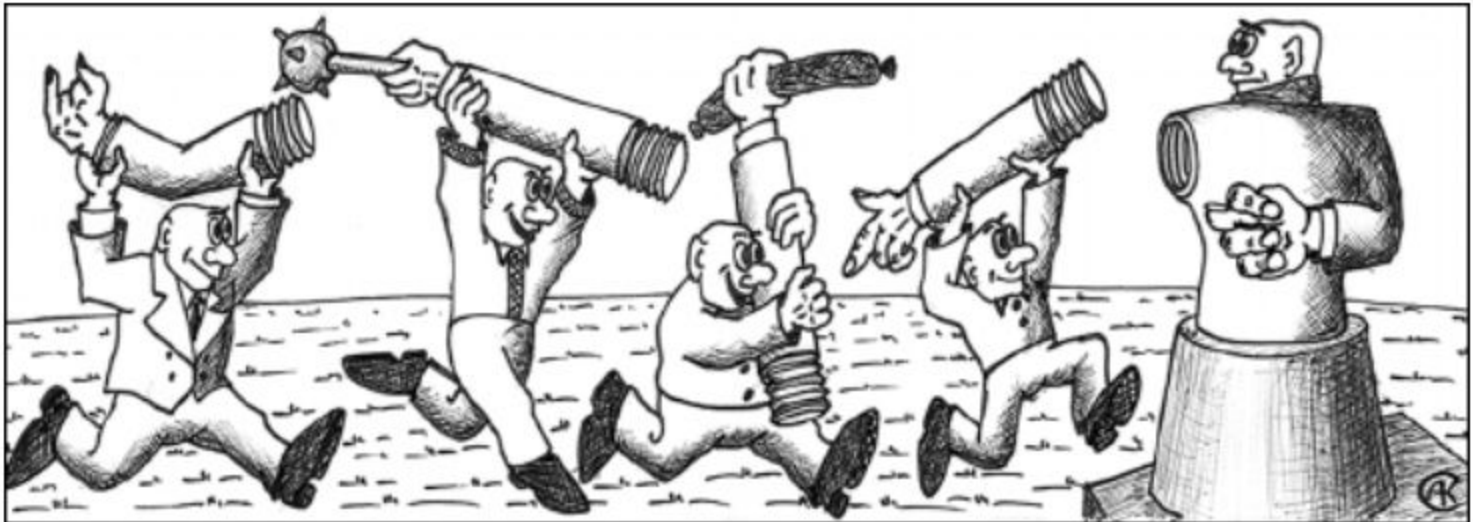
Не стане хтось за нас на небі
Ділити функції в державі.
Розподілили ми, як треба:
Жлобам — бабло, героям — слава!

НА ВОЛОНТЕРСТВО

Звідкіль узялося? І що з цього вийде?
Одне лиш напевне сказати б хотів:
Це щира реакція, прояв огиди
До жлобства й зрадливості наших «верхів».

НА ДВІ ЕПІДЕМІЇ

Про грип свинячий всюди пишуть.
(Забракло ще цієї радості!)
Хоч є загроза ще страшніша:
Навала жлобства й крадійкуватості.

«КИРПИЧ», або Принагідні розважання під одним знаком

Попри свою значимість, його було важко помітити. Знак прикріплювали на висоті голови дорослої жирафи (самця, він крупніший), і водії, в чиє поле зору за нормальних обставин він просто не міг потрапити, спрожого його проскакували... Часто з неприємними для себе наслідками. Бо непода́лік небезкорисливо «паслася» державтоінспекція і тріумфально «конала» план — як усієї установи взагалі, так і кожного трудівника в кашкеті зокрема.

І коли навіть найзабудькуватіший, найтупіший місцевий водій затямлював, що десь тут, майже під небесами, висить «кирпич», знак знімали. Водійська громадськість сприймала це як сигнал, що влада пішла назустріч народу, і знову починала їздити за звичним маршрутом.

Тоді, коли ця таки водійська громадськість добре підзабувала, що тут колись висів «кирпич», його чіпляли знову. Могли на два-три стовпи далі. Але неодмінно на тій же висоті — голови дорослої жирафи. І неподалік знову «заягали в засаду» охоронці порядку — даішники. Все повторювалося спочатку, з такими ж деталями як протоколювання, болісного розставання з грошовими знаками.

Колись, ще за радянської доби, я вчитав у подорожніх нотатках відомого українського письменника Олега Чорногуза, як американська дорожня поліція готує і встановлює на вулицях нові знаки. Ще за місяць до встановлення вона вивіщує на місці знака яскраве попередження: мовляв, зверніть увагу — з такого-то числа тут буде дорожній знак... Таким чином, попереджений народ спочатку затямлював, а потім дотримувався.

Наша державтоінспекція з усіх наявних казенних сил намагається використати ефект раптовості. І цим вона нагадує партизанський загін в тилу у ворога. Вона так же потаємно «виходить на об'єкт», не видає своїх (щонай-

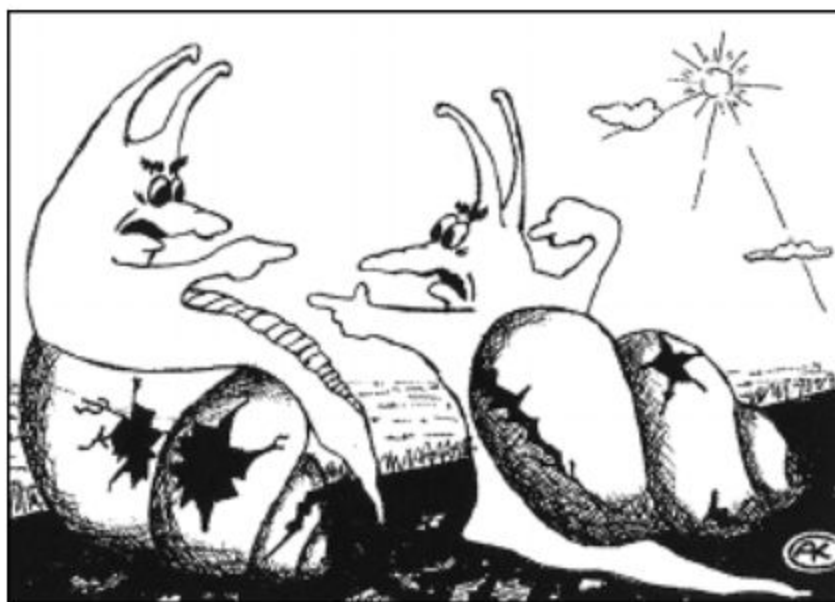
більше — може здати якогось невдатного дрібного жезлоносця — в ім'я збереження видатного даішного «бугра»), підозріливо ставиться до будь-яких нововведень (напевне, остерігається, що в її щільні лави, скориставшись з реорганізації, може проникнути ворожий агент).

Дехто стверджує, що нинішня ДАІ генеалогічно походить від середньовічних розбійників з великої дороги. Але я гадаю, що це перебільшення. Хоча певні підстави для подібної думки є. Всім відомо, як охоче залучали більшовики різних розбійників до встановлення радянської влади. Особливо в Україні. Та багато й нинішніх політичних діячів не можуть похвалитися безкримінальними біографіями.

Але щоб аж із Середньовіччя — це вже занадто!

Попри ці розважання й історичні розвідки, одне можна констатувати напевно: прогрес просувається нашими дорогами дуже повільно. Від часу написання Олегом Чорногузом подорожніх нотаток минуло більше 30 років, а в нас іще й натяку немає на бодай часткове втілення зарубіжного передового досвіду. Від якого віяло б розважливістю й бажанням навести порядок на дорогах, не застосовуючи змовницьких і «партизанських» прийомів.

...Пригадується, в недавньому минулому політичні романтики виступали за «соціалізм з людським обличчям». Я закликаю до боротьби за ДАІ з таким же обличчям. Передусім самих працівників ДАІ. Обличчя ж у них.

Епіграми

НА УКРАЇНСЬКЕ ВРЯДУВАННЯ

Захоплене

Придивляюся не звіддалік
І дивуюся їхньому хисту:
Так розводити люд з року в рік —
Це на рівні ілюзіоніста.

НА МИТЬ САМООСЯГНЕННЯ

Взялися. Цілком і зокрема.
Проводимо, врешті, реформи.
Та знову в ходУ старі схеми
І крадуть все так же — невтомно.

А може, нам час зрозуміти:
Не варто даремно пручатись.
Є різні народи на світі,
А ми ось такі — крадькуваті.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Помітив оце вже хто-небудь?
Не тільки ж мені очевидно:
Найвищої думки про себе
Багате нетесане бидло.

ПИТАННЯ СМАКУ

Про «злых укров» шум великий
Московське підняло багно.
Та Блок писав: «Хоть имя дико,
Но мне ласкает слух оно».

ЗДОГАД ЩОДО ПОЛІТИКА П.

Я зрозумів (до речі, без півлітра):
Щоб бути чесним, він занадто хитрий.

*ЗІ ЗВЕРНЕННЯ КАНДИДАТА В ДЕПУТАТИ
ДО РІДНОГО ЕЛЕКТОРАТУ*

До вас, улюблені, моє програмне слово.
Проголосуйте, як минулий раз!
І житимете й далі ви ху...чудово,
А я невтомно турбуватимусь про вас.

Я пам'ятаю ваші кращі риси:
Продажність, тупість, неохоту змін...
Збагатитесь ви, як церковні миші,
Якщо пролізу я, нарешті, у Кабмін.

Я вас люблю, на голову лінивих,
Забудьків, крикунів, взагалі — народ.
Такими ви приємні особливо,
Бо ви моя стара надія і оплот.

КОТИ В МОЄМУ ЖИТТІ

Натуральна історія

Нині стала модною тема котів. У ФБ кожен третій пост — котяча морда (мордочка, мордуська, мордище. Означення можна вибирати в залежності від розміру і виразу котячого «обличчя» та ситуації, в яку котяра потрапив чи створив).

Підхоплений масовим рухом котолюбства, я вирішив написати, ну, якщо не мемуар, то хоча б етюд на тему «Коти в моєму житті».

...Вирішив то вирішив, але мої життєві зигзаги з їхніми, котячими, перетиналися досить рідко. Найдовше я спілкувався і, власне, спілкуюся й досі, з кішкою на прозвисько... Втім, про прозвисько далі.

Роки три тому, купуючи на базарі м'ясні обрізки, я бовкнув:

— Це для нашої Шльондруньї, — щоб продавчиня, бува, не подумала, що це я дійшов до такого харчування. Гординя, бачте.

— Кого це ви так називаєте? — поцікавилася молода жінка.

— Та кішку! Знову кошенят навела... Тепер жерти безперервно просить.

— Настояща жєнщина! — чомусь зраділа продавчиня. — Й ім'я таке цікаве...

Не скажу, що я його довго вигадував. Якось зразу спало на думку. Мабуть, тому, що кішка — чорна. На грудці трохи білого, й на мордочці... Мабуть, десь у підкірці ворухнулись іспанські асоціації: Севілья, камарилья, бандерилья... Іспанці переважно брюнети. Як і кішка. От і вискочило: «Шльондрунья».

Кішка перебувала в стані перманентної вагітності. Без спеціального ветеринарного огляду було важко визначити, що в неї наразі — початок вагітності чи справа котонародження наближається до благополучного завершення.

Але це наймення, попри імпорту милозвучність, не прижилось. Я сам від нього відмовився. Хоча я й не дорожу своїм досить потяганим авторитетом, але й не виправним лайливцем північно-східного типу уславитися не хотілось.

За кішкою якимось само собою закріпилася кликуха «Цядурочка». Мабуть, через те, що вона постійно давала себе обманювати котам. Дворові мешканці це прозвисько підхопили, бо вона була хоча й нічия, але всім відома. Жила вона у якійсь нічці в дворі і за його межі витикалася рідко.

Вранці вона обходила квартири, де її досить нерегулярно пригощали. До добродійності Цядурочка спонукала голосним огидним нявчанням. Гадаю, деякі сусіди кидали їй якийсь шматок чи ставили мисочку, аби вона тільки заговкала.

Взимку я інколи пускав її в коридор погрітися. Вона обрала собі куточок на килимку біля труби, там, де труба завертала. Кішка зручно вписувалася в загин, тулячись до теплого металу.

Далі, в кімнату, я її не пускав. Ясна річ, їй подобався диван. Але вона була нишпорка, верхолазка. Я заставляв її на столі, на шафі, на підвіконні. Вичитував, показував «ну-ну-ну!». Але на неї це виховної дії не справляло. Вона була дитям просторих горищ.

У неї, мабуть, було важке дитинство. У наш двір вона прибула з поламаним хвостом. Від середини до кінця хвіст почав усихати. Відламок уже втратив чутливість, в місці зламу загнувся донизу і, напевне, спричиняв кішці незручність.

Ми з приятелем, ремісником паном Доліком, вирішили надати їй посильну медичну допомогу. Щоб унебезпечитися від кігтів, я загорнув Цядурочку в старий рушник, пан Долік точно визначив місце хірургічного втручання і садовим секатором вправно відтяв усохлу частину хвоста. Чутливу, живу, частину пан Долік не зачепив. Кішка й не ойкнула.

Я звільнив Цюдурочку, тобто, розгорнув рушник, і вона діловито потрюхикала у своїх справах.

Взагалі, кішка, певно, відчувала, що їй хочуть допомогти, роблять на добро, бо не пручалась і не кричала, коли садили в клітку, щоб звозити до ветеринара, чи витягали з пащі кістку.

Хоча лапи я про всякий випадок примотував до тулуба. Нема дурних!

Незважаючи на те, що в неї був обкарнаний хвіст і, як на мене, неприємний голос, вона користувалася страшенною популярністю серед котів.

З потеплінням перед моїми вікнами розігравалися котячі баталії — з зойками, фехтуванням на лапах і психологічними змаганнями «хто-кого». Це коли два коти втуплюються один в одного і тихенько підвивають... Приблизно, як у людей, зокрема, в професійному боксі, перед початком поєдинку.

В цей час Цядурочка сиділа на моєму ганку і приводила до ладу свій туалет. А на котів — ніби нуль уваги.

Коли котячий вереск ставав, як кажуть поляки, «не до знєшєня», я вискакував з кабінету і розганяв котячий турнір на честь прекрасної дами. Коти розбігалися неохоче, а деякі, бувалі, поглядали на мене вочевидь загрозливо.

Собак Цядурочка не боялася. Навмисне з ними не зв'язувалася, але коли якийсь пес забідав на її територію чи зазіхав на харч, вона приймала бойову позу, грізно шипіла, ніби щось гучно шкварчало, і кидалася на противника. Собачий здоровий глузд підказував, що з нею краще справи не мати, і так життя не солодке, а тут ще й око можна втратити... Кішка виганяла пса зі своєї території і спокійно поверталася на місце.

Я побоювався, що завдяки невтомним старанням Цядурочки двір перетвориться на котоферму. Але в котячому світі діяв жорсткий природний відбір. Якесь кошеня не встигло сховатися від бродячого пса, якесь — щось не те з'їло... А якомусь поталанило — підібрали люди. Одно

слово, в дворі зберігалась етно-зоологічна рівновага між людьми, котами і собаками.

Двох кошенят із того гурту, який кішка примудрилась вивести у моєму гаражі, я, діждавшись, коли вони підростуть, відніс «розповсюджувачці», жінці, яка прилаштувала кошенят у добрі руки. Гроші вона брала тільки на тимчасове утримання, тобто на прохарчування звірятка, а далі — як карта ляже, які руки трапляться.

Коли я приходжу на роботу, на ганку мене зазвичай зустрічає Цядурочка. Жде. Якщо видача пайки затримується, вона нагадує про себе набридливим нявчанням. Погляд у неї прямий, пильний. Як у бувалої жінки: «Ану, подивимось, що ти за мужик?..» У такі моменти я думаю: «Правильно я прозвав тебе спершу...»

У цьому дворі я не живу. Тільки працюю. У мене тут невеличкий кабінет, книжки. Ночую вдома. Почуваюся затребуваною людиною подвійно: мене приязно ждуть і вдома, і на праці.

І, може, коли я стану перед очі Творця і запитаю:

— Господи, який був сенс мого життя? З якою місією Ти послав мене до людей? Щоб написати для них щось корисне?..

І Він може сказати:

— А пам'ятаєш, ти годував стару кішку з обкарнаним хвостом? Оце й була твоя місія.

Епіграми

НА ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ

У нас партійна боротьба —
Собача свайба без упину:
Гризня, вищання і злоба...
А трахають всі — Україну!

НА ДЕПУТАТА Б.

Здавався він мені порядним,
Фанатом прогресивних змін.
І раптом скочив на посаду!..
Напевне, скурвився і він.

ЩОДО ВИЖИВАННЯ

Амеб кругом — мільйони здавна.
Бо вміють добре виживати.
Їх через малість — не роздавиш
І не поцілиш з автомата.

НА СОЦІАЛЬНО-МЕДИЧНУ ЗАГАДКУ

Він, кажуть, не інфекційний.
Доводять це дослідні різні.
Та як пояснити постійне
Поширення ідіотизму?

НА СКОВОРДУ РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ

*...Дни и ночи у мартезовских печей
Не смыкала наша Родина очей.
З радянської пісні*

Мені третій день уже мулить:
А може, це просто шкідництво?
Співмешканка, блін, посягнула
На гордість й красу виробництва.

На неї руду добували
Невтомні радянські трудящі,
А Светка взяла й роздовбала
Її, наче щось негодяще.

Для неї (подумати тільки!)
У домні чавун виплавляли...
То краще розбила б тарілку,
Так ні — сковорда в неї впала!

І тріснула...
Труд кількох тисяч
Ударників, виріб масивний,
Накрився. І як не мостися —
Не купиш таку за три гривні.

НА ПОЛІТИЧНИЙ ТЕАТР

Конспірологічне

Здається, що це таки змова.
Давно всі розписані ролі.
І грають вони знову й знову
Для виборців, темних і кволих.

У того он — роль депутата,
А той звично грає міністра,
Кричать в опоблоці завзято,
Поки не проб'ються до крісла.
Є ролі значніші — Прем'єра,
Героя воппе — Президента!
Мурмочуть щось фракціонери
Для кращого акомпанементу.

І так, бач, від Ради до Ради
Якихось чекаємо зрушень...

* * *

Дивитись комедію — раді,
А жити пристойно — ще дужче.

НА НАШІ ОФШОРИ

Знайшла моя жінка значку,
Мій скромний гривнЕвий офшор.
Й сховав я надійно неначе,
Та раптом... такий форс-мажор!

Гадав, як до тещі поїде,
Розслаблюсь... Бо сонце, весна!..
Тепер хоч проси у сусіда,
А в нього, як завжди, нема.

І я зрозумів Президента!
І щиро поспівчував.
Бо хто з нас подібні моменти
У житті не переживав?!

НА СИЛУ ОСОБИСТОГО ПРИКЛАДУ

Купив собачку наш сусід –
Пияк, хамло і троглодит.

Переживаю я тепер:
Цих рис набуде і тер'єр?

Як підуть так у нас діла,
То в домі стане два хамла.

НА ВІЧНУ ІСТИНУ

«На вкус и цвет — товарищей нет».
Не заперечуй, а то пошлють...
Хоч ти санлікар й авторитет,
Мікробу завжди миліший бруд.

НА НАШІ РЕФОРМАТОРСЬКІ ЗУСИЛЛЯ

Ворон ворону око не виклюне.
Олігархи не щезнуть в момент,
Поки править разом із базіками
Їхній френд — олігарх-президент.

НА СВОЮ КОРИСНІСТЬ ДЛЯ НАРОДУ

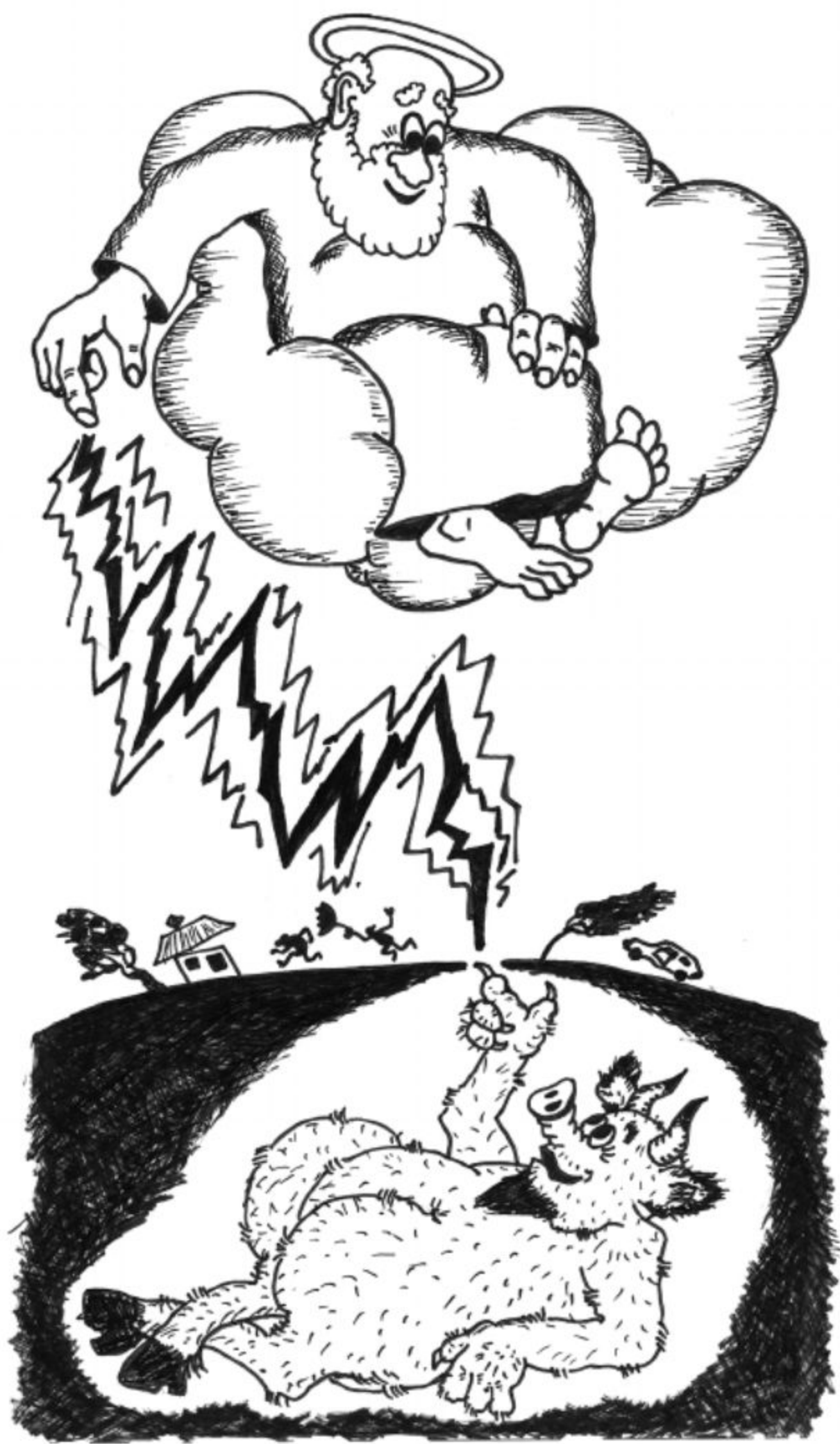
Щось написав... Корисне, для народу.
Й подумав радісно: «Оце — воно!»
Коли знадвору: «Кидай свої оди!
Четвертого бракує в доміно».

НА БИТВУ ЯНГОЛІВ З НЕЧИСТОЮ СИЛОЮ

З Йоганна-Вольфганга Гьоте

Бились чесно янголи за людство
Й поразок зазнавали часто-густо.
Тому занепадало все на світі
Й торжествував нахабно скрізь нечистий.
Отож, на плач і стогін небораків
Господь звернув увагу якось
І слово янголам сказав,
Яким навіки дозволяв:
«Не соромтесь відтепер ніколи
І поведьтесь, як чортяче кодро,
Поза все здобудьте перемогу
І співайте потім: «Слава Богу!...»
Все вони з півслова зрозуміли
Й дивина: чортів ураз розбили.
В одному янголи зійшлись:
А це приємно: будь як біс.

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка»

Головний редактор Тарас Кінько

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу інформації
КВ №23039-12879ПР від 28.12.2017

Засновник:

ПП «Загальнополітичне видання «СІЛЬСЬКІ ВІСТІ»,
газета захисту інтересів селян України»

Видавець:

ПП «Видавництво «СЛОВО»

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка»
№3-2018

Павло СТОРОЖЕНКО
СПОСІБ ДЛЯ БАРАНІВ

Художник Анатолій Кізлов

Редактор Володимир Чепіга
Шарж — Володимир Солонько

Підписано до друку 13.02.2018.
Формат 70х100/32. Папір офсетний.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 2,8.
Обл. вид. арк. 2,28. Наклад 1800 прим.
Зам. №130218/с-1
Друк ТОВ «Основа-принт»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК №2072 від 25.01.2005 року